

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžk/31/2020
Identifikačné číslo spisu: 1020200152
Dátum vydania rozhodnutia: 16.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádiová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1020200152.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, so sídlom Teplická č. 7, 831 02 Bratislava, IČO: 317 87 088, zastúpený: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Eva Mišíková & JUDr. Ing. Rudolf Cádra, so sídlom Partizánska č. 2, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, so sídlom Stromová č. 1, 813 30 Bratislava IČO: 00 164 381, o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č.2019/18149:1-A1020 zo dňa 30.11.2020, v konaní o kasačnej sťažnosti podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/27/2020-206 zo dňa 27. mája 2020, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením č. k. 2S/27/2020-206 zo dňa 27. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania opatrenia žalovaného č. 2019/18149:1-A1020 zo dňa 30.11.2020 (ďalej aj „opatrenie“), zamietol návrh na priznanie odkladného účinku žaloby a s poukazom na ustanovenie § 170 písm. a/ SSP žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia správny súd poukázal na ustanovenia § 2 ods. 1, § 6 ods. 2 písm. a/, § 98 ods. 1 písm. e/, § 177 ods. 1 a 2, § 178 ods. 1 SSP, § 3 písm. p/, § 5 ods. 1, 2 a 4, § 6 ods. 1 a 6 písm. a/, § 7 ods. 3, § 32, § 64 ods. 4 až 6, § 104 ods. 1 a § 108 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a konštatoval, že z dikcie ustanovenia § 178 ods. 1 SSP vyplýva, že aktívna legitímácia žalobcu (oprávnenie podať

správnú žalobu) je podmienená kumulatívnym splnením dvoch zákonom ustanovených podmienok. Žalobca musí svoje oprávnenie podať všeobecnú správnu žalobu preukázať splnením podmienky, po 1.: postavenie účastníka v administratívnom konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie a po 2.: ukrátenie na subjektívnych právach spojené s vydaním napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy.

3. Krajský súd ďalej dôvodil, že žalobná legitímácia musí byť daná pre všetky prípady, kedy je dotknutá právna sféra žalobcu, t. j. keď sa jednostranný úkon správneho orgánu, vzťahujúci sa ku konkrétnej veci a konkrétnym adresátom, závažne a autoritatívne dotýka jeho právnej sféry. Ustanovenie § 177 ods. 2 SSP síce nevyklučuje, aby sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného nemohli domáhať aj iné subjekty ako účastníci administratívneho konania, ich okruh však zužuje len na prokurátora a na subjekt výslovne na to oprávnený osobitným zákonom. Právomocou správnych súdov je prejednávať spory vyplývajúce z tzv. vertikálnych administratívnych právnych vzťahov. Pri realizácii verejnej (administratívnej) správy správny orgán sleduje určitý verejný cieľ, alebo verejný záujem, resp. štátnomocensky realizuje právny predpis. Musí ísť o úpravu verejnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným správnym orgánom, pričom práva a povinnosti, ktorých sa rozhodovanie žalovaného dotýka, musia byť verejnoprávnej povahy. V tomto kontexte orgány verejnej správy rozhodujú o právach a povinnostiach v oblasti verejnej správy, kedy mocenský prvok je vyvažovaný práve možnosťou dovoľávať sa ochrany v správnom súdnictve.

4. Školou pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním je podľa školského zákona len škola, ktorá zabezpečuje vzdelávanie týchto detí alebo žiakov vo všetkých triedach a vo všetkých ročníkoch (§ 104 ods. 1 cit. zákona; z toho vyplýva, že ak, napríklad gymnázium, ktoré má jednu triedu v každom ročníku určenú pre deti alebo žiakov s nadaním a paralelne triedu v tom istom ročníku pre „bežných“ žiakov, nemôže byť považované za školu pre žiakov s nadaním, ale ide iba o kolektívnu integráciu, t. j. zriadenie tried pre žiakov s nadaním). Zákon rovnako ďalej uvádza, že vzdelanie získané v týchto školách je rovnocenné so vzdelaním získaným v materských školách, v základných školách a v stredných školách podľa tohto zákona. Školský zákon takto vytvoril podmienky prístupu k výchove a vzdelávaniu tejto skupine detí a žiakov, teda skupine detí a žiakov s nadaním, rovnaké, ako pre ostatné deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a vytvoril priestor, ktorý umožňuje ich vzdelávanie formou individuálnej integrácie alebo kolektívnej integrácie, ako aj formou vytvorenia samostatných škôl.

5. V súvislosti s vyššie uvedeným považoval správny súd za dôležité poukázať na ustanovenie § 104 ods. 1 školského zákona, kedy „Pre deti s nadaním a žiakov s nadaním sa zriaďujú tieto školy: a) materské školy, b) základné školy, c) stredné školy.“ Na uvedené nadväzuje § 108 ods. 3 cit. zákona s tým, že ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na školy podľa § 104 ods. 1 ustanovenia tohto zákona o materskej škole, základnej škole a strednej škole; vzdelanie získané v týchto školách je rovnocenné so vzdelaním získaným v materských školách, v základných školách a v stredných školách podľa tohto zákona. Ani ustanovenia § 103 až 106 školského zákona nevyklučujú aplikáciu § 64 školského zákona. Ak aj žalobca namietal osobitnú úpravu, ktorú ustanovilo ministerstvo školstva všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o diagnostike, výchove a vzdelávaní detí s nadaním a žiakov s nadaním, organizáciu, prijímanie, priebeh a ukončovanie ich vzdelávania, t. j. vyhláškou č. 307/2008 Z. z.; stále nie je možné vyvodiť vylúčenie aplikácie ustanovenia § 64 školského zákona a prelomenie princípu rovnoprávnosti postavenia škôl a školských zariadení bez rozdielu zriaďovateľa. Aj v zmysle bodu. 1 Vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním pre úplné stredné všeobecné vzdelávanie (Gymnázium)“ žiaci so všeobecným intelektovým nadaním plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných gymnázií na nižšom strednom stupni a na vyššom strednom stupni. Uvedené má svoje opodstatnenie, kedy výchova a vzdelávanie podľa cit. zákona sú založené na princípoch rovnocennosti vzdelania všetkých školách bez rozdielu, či ide o školy štátne, cirkevné alebo súkromné. Aj keď si štát ponecháva základnú ingerenciu (vplyv, okruh vplyvu, zasahovanie) v oblasti výchovy a vzdelávania - princípom rovnocennosti vzdelania získaného v štátnych školách v školách zriadených štátom uznanou cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou a v školách zriadených fyzickou osobou alebo inou právnickou osobou, garantuje rovnosť medzi stupňami vzdelania získanými v štátnych alebo cirkevných alebo súkromných školách, a teda argumentačne

neobstoja žiadne zo žalobných námietok, prečo by mal mať žalobca mať nejakú nadzákonnú výnimku, pokiaľ zákon explicitne nevyklučuje aplikáciu § 64 školského zákona na jeho prípad.

6. Z Dodatku k zriaďovacej listine, ktorý vydal Krajský úrad v Bratislave č. PED-535/1999 zo dňa 29.08.1999 a týka sa vzdelávacieho programu žalobcu podľa správneho súdu vyplýva, že „štúdium na gymnáziu je osemročné so študijným zameraním pre mimoriadne nadané deti.“ Ustanovenie § 32 školského zákona pritom definuje gymnázium ako strednú školu. Teda ide o gymnázium zamerané na vzdelávanie žiakov s nadaním. Žalobca v žalobe pritom namieta, že pod stredné školy školský zákon nezaraďuje školy uvedené v ust. § 27 ods. 2 písm. g/ t. j. školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (správne § 27 ods. 2 písm. h/) školského zákona; túto právnu námietku žalobcu správny súd nemohol akceptovať, pretože školský zákon v ust. § 27 ods. 2 iba rozlišuje sústavu škôl a sústavu školských zariadení. Sústava škôl zahŕňa školy, ktoré majú právo prostredníctvom vzdelávacích programov poskytovať výchovu a vzdelávanie. Skôr ako škola začne vykonávať svoju činnosť, musí byť zaradená do siete škôl a školských zariadení. Zaradením do siete škôl a školských zariadení sa rozumie oprávnenie na zabezpečenie vzdelávania udelené zriaďovateľovi školy a oprávnenie zriaďovateľa na zriadenie školy, ktorá môže poskytovať výchovu a vzdelávanie podľa školského zákona. Rozhodnutie o zaradení do siete škôl a školských zariadení je vydané pred zriadením školy a nie je zároveň aj dokumentom o zriadení. Školy zaradené v sústave škôl poskytujú nadväzujúce stupne vzdelania, čo je vlastne podstatou definície „školskej sústavy“. Sústava škôl sa delí na 10 druhov škôl a niektoré druhy škôl sa ďalej ešte delia na typy škôl. Svoje typy majú školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami. Vymedzenie druhov škôl v rámci sústavy môže mylne nabádať, akú školu zákon po „strednú školu“ nezaraďuje, nejde však o správnu interpretáciu. Ak teda školský zákon jednoznačne ustanovuje, že pre deti s nadaním a žiakov s nadaním sa podľa školského zákona zriaďujú stredné školy, nie je možné akceptovať opačný výklad žalobcu, že „pod stredné školy zákon nezaraďuje školy pre nadané deti a žiakov“. Neexistuje teda zákonná výnimka, na základe ktorej by sa pre žalobcu ako školu pre nadané deti nevzťahovali príslušné ustanovenia § 64 školského zákona.

7. Krajský súd ďalej dôvodil, že rozpis s konkrétnym počtom žiakov ustanovuje rozpisom príslušný okresný úrad v spolupráci so zriaďovateľom gymnázií s osemročným vzdelávacím programom. V zmysle § 64 ods. 6 školského zákona, ak zriaďovateľ gymnázia s osemročným vzdelávacím programom s ustanoveným rozpisom nesúhlasí, má možnosť voči takémuto rozpisu podať námietky. Ako vyplýva z ustanovení, ktoré upravujú organizáciu prijímacieho konania (§ 64 školského zákona) - žalobca nebol účastníkom administratívneho konania, ktorého výsledkom bol rozpis počtu žiakov pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom pre školský rok 2020/2021. Účastníkom tohto konania bol Bratislavský samosprávny kraj ako zriaďovateľ žalobcu. Žalobca preto z dôvodu, že nebol účastníkom administratívneho konania v tejto veci, nespĺnil jednu zo základných podmienok ustanovenú v § 178 ods. 1 SSP podmieňujúcu aktívnu legitimáciu (oprávnenie podať správnu žalobu). Z tohto dôvodu žalobu o preskúmanie opatrenia žalovaného musel správny súd podľa § 98 ods. 1 písm. e/ SSP ako podanú zjavne neoprávnenou osobou odmietnuť.

8. Dôvodom, že došlo ku schváleniu rozpisu počtu žiakov pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom pre školský rok 2020/2021, tento nemôže byť podľa názoru správneho súdu vnímaný ako dotyk s právnou sférou žalobcu. Žalobca namieta zásah do práva školy vychovávať a vzdelávať deti s objektívne preukázateľným nadaním, ktoré vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 a § 15 ods. 3 písm. a/ zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve (ďalej aj „zákon č. 596/2003 Z. z.“, „školský zákon“). Pre správny súd však nebolo zo žalobných dôvodov zrejmé, ako sa schválením rozpisu počtu žiakov zmenilo právne postavenie žalobcu a jeho práva tým, že by prijal menej žiakov. Aj keď z uvedeného by bolo možné vyvodiť iné nadväzujúce dôvody, v žalobe vymedzené neboli. Právo žalobcu vychovávať a vzdelávať deti s objektívne preukázaným nadaním (podľa certifikovanej diagnostiky intelektového nadania), resp. aj právo žalobcu prijímať po splnení podmienok na výchovu a vzdelávanie deti s objektívne preukázaným nadaním s automatickým vylúčením ďalšieho zákonného obmedzenia neobstojí podľa názoru správneho súdu v teste proporcionality s účelom právnej úpravy školského zákona, ktorého je regulácia vzdelávania s konkrétnymi potrebami spoločnosti, kedy

zákonodarca ustanovil podmienky prístupu ku štúdiu s osemročným vzdelávacím programom; čím takto sleduje svoj legitímny cieľ. Aj z dôvodovej správy k zákonu č. 210/2018 Z. z., ktorým bol novelizovaný školský zákon vyplýva, že „dôvodom posilnenia ingerencie ministerstva pri určovaní počtov žiakov prvých ročníkov gymnázií s osemročným štúdiom je potreba určovať uvedené počty jednotne na základe objektívnych kritérií zohľadňujúcich kvalitu školy a špecifik školského vzdelávacieho programu gymnázia tak, aby regulácia počtu prijímaných žiakov bola spravodlivá a riadne a včas zabezpečená. Navrhuje sa preto ustanoviť zákonom limit počtu prijímaných žiakov prvých ročníkov na celoslovenskej úrovni a následne možnosť, aby ministerstvo na základe údajov svojich informačných systémov určilo záväzný počet žiakov, ktorých bude možné prijať do prvého ročníka v rámci kraja s prihliadnutím na záujem o osemročné štúdium v rámci každého kraja. Okresnému úradu v sídle kraja sa z dôvodu lepšej znalosti regionálnych pomerov zachová kompetencia zisťovať v rámci návrhu rozpisu tohto záväzného počtu žiakov plnenie kritérií jednotlivých gymnázií, na základe ktorých ministerstvo zverejní záväzný počet žiakov, ktorých možno prijať do jednotlivých gymnázií s osemročným štúdiom. Ustanovené kritériá, ktoré sa v rôznej miere uplatňovali v rozhodovaní okresných úradov v sídle kraja aj doteraz, sa zjednotia a objektivizujú. Viaceré navrhované kritériá sa v súčasnosti osvedčujú aj pri určovaní počtu žiakov stredných odborných škôl podľa zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z dôvodu vytvorenia dostatočného časového priestoru na zistenie skutkového stavu sa oproti súčasnej úprave menia lehoty na určovanie počtu žiakov, pričom z návrhu právnej úpravy vyplýva fakt, že na určovanie počtu žiakov sa nebude vzťahovať správny poriadok.“ Podľa zákonodarcu teda existovala akútna spoločenská potreba riešiť otázku počtu žiakov gymnázií s osemročným vzdelávacím programom na základe objektívnych merateľných kritérií a zamedziť neodôvodneným rozdielom v počtoch žiakov v rámci regiónov.

9. Pod subjektívnym právom je podľa krajského súdu nevyhnutné rozumieť vlastné práva alebo právom chránené záujmy žalobcu. Inak povedané, subjekt práva (fyzická alebo právnická osoba) sa nemôže všeobecnou správnu žalobou domáhať ochrany subjektívnych práv iného subjektu, resp. pod jeho subjektívne práva nemožno podriaďiť také účinky rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ktoré neovplyvňujú jeho právnu pozíciu, t. j. nezasahujú do jeho právnej sféry a ani nespôsobujú zmenu jeho právneho postavenia. Samotné tvrdenia žalobcu o nesprávnosti záverov rozhodnutia správneho orgánu a ich rozpor so zákonom nestačí (aj keď v danom prípade podľa správneho súdu žalovaný postupoval zákonným spôsobom). Skutočnosť, že musí ísť o vlastné subjektívne práva fyzickej alebo právnickej osoby súčasne vylučuje, aby pod tento druh aktívnej žalobnej legitimácie bolo možné podriaďiť prípad, keď fyzická alebo právnická osoba sa v rámci správneho súdnictva snaží žalobu vo verejnom záujme, resp. poukazuje na porušenie práv iných ako svojich vlastných.

10. V súvislosti s návrhom žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby správny súd uviedol, že priznanie odkladného účinku predstavuje iba určitú výnimku a nie pravidlo, kedy ešte pred rozhodnutím správneho súdu vo veci samej nastupujú právne následky predpokladané v § 186 ods. 1 SSP, ktoré sa vo svojej podstate blížia k účinkom vyhovenia správnej žalobe. Inštitút odkladného účinku je návrhovým konaním, má dočasný charakter a je výlučne na žalobcovi, aby označil zákonné dôvody hrozby vymedzené v §185 SSP. Zároveň má žalobca dôvody nielen uviesť, ale niektorý z týchto dôvodov musí správne súdu osvedčiť tak, aby bolo zrejme, že nepriznanie odkladného účinku žalobe je spôsobilé reálne privodiť závažnú ujmu, hospodársku či finančnú škodu, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok. Návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nemôže byť abstraktný. V kontexte vyššie uvedených skutočností a argumentácie žalobcu obsiahnutej v návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, krajský súd prijal záver, že zákonné podmienky na priznanie odkladného účinku správnej žaloby neboli splnené, preto návrh zamietol (§ 188 SSP).

11. Krajský súd záverom napadnutého uznesenia konštatoval, že ak žalobca v žalobe poukazoval na zásah do práv detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - tu ide o osobitnú kategóriu - majúcu zrejme ústavnoprávny aspekt, lenže ide o práva tretích osôb a žalobcovi v tejto časti absentuje žalobná legitimácia v správnom súdnictve. Len ako obiter dictum správny súd dodal, že Ústavný súd Slovenskej republiky už vo veci PL. ÚS 11/2013 konštatoval, že „podstatou (jadrom) základného práva na vzdelanie je právo na prístup ku vzdelaniu, preto v zásade všetky zákonom ustanovené zásahy

smerujúce k obmedzeniu prístupu ku vzdelaniu vyvolávajú ústavné pochybnosti a vyžadujú starostlivé posúdenie. Právo na vzdelanie, ktorého kľúčovou súčasťou je právo na prístup ku vzdelaniu, nemá charakter absolútneho práva, t. j. zákonodarca ho môže obmedziť, ale len za podmienky, že ide o také obmedzenia, ktoré dbajú na jeho podstatu a zmysel a sú použité len na ustanovený (legitímny) cieľ (čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).“

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

12. Proti uzneseniu správneho súdu podal riadne a včas kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“) s odôvodnením, že krajský súd v konaní a pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/) a podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j/).

13. K nedostatku aktívnej legitímácie z dôvodu, že žalobca nebol účastníkom administratívneho konania sťažovateľ uviedol, že vymedzenie žalobcu v rámci všeobecnej správnej žaloby je uvedené v § 178 SSP, podľa ktorého je žalobcom fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Zákon vo vzťahu k aktívnej legitímácii fyzickej a právnickej osoby ustanovuje dve podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené preto, aby takáto osoba mohla svoje oprávnenie podať všeobecnú správnu žalobu preukázať. Týmito podmienkami sú postavenie účastníka v administratívnom konaní, v ktorom bolo vydané žalované rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy a ukrátenie na subjektívnych právach spojené s vydaním žalovaného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy.

14. Sťažovateľ ďalej uviedol, že v praxi môže nastať aj procesná situácia, kedy bude všeobecná správna žaloba podaná proti rozhodnutiu alebo opatreniu vydanému v administratívnom konaní, v ktorom účastníctvo nebolo normatívne vymedzené, a to osobou nesporne priamo ukrátenou na svojich subjektívnych právach týmto rozhodnutím alebo opatrením (viď str. č. 876, Baricová, Fečík, Števíček, Ficová a kol. Správny súdny poriadok, Komentár, rok vydania 2018, ISBN:978-80-7400-678-4). Právny poriadok upravuje viacero typov administratívnych konaní, v ktorých účastníctvo nie je normatívne vymedzené, pričom ide najmä o administratívne konania, ktorých výsledkom je vydanie opatrenia orgánu verejnej správy (viď str. č. 877, Baricová, Fečík, Števíček, Ficová a kol. Správny súdny poriadok, Komentár, rok vydania 2018, ISBN:978-80-7400-678-4). Žalobca ďalej rovnako ako v žalobe uviedol, že postup v zmysle § 64 ods. 4 až 8 zákona 245/2008 Z. z. pozitívne a ani negatívne nevymedzuje *expressis verbis* okruh účastníkov konania.

15. V danom prípade má žalobca v rámci administratívneho konania osobitné postavenie účastníka administratívneho konania, kedy *de facto* účastníkom administratívneho konania je (rozhoduje sa o právach a právom chránených záujmoch žalobcu, ktorý je právnickou osobou a má právnu subjektivitu a oprávnenie v právnych vzťahoch konať vo vlastnom mene v zmysle § 27 ods. 5 školského zákona), avšak práva a povinnosti vyplývajúce z tohto konkrétneho postavenia v administratívnom konaní vykonáva zo zákona zriaďovateľ, teda Bratislavský samosprávny kraj.

16. Vzhľadom na skutočnosť, že vydaniu nezákonného opatrenia predchádzalo konanie troch subjektov, vrátane zriaďovateľa školy, ktoré možno tiež z dôvodov uvedených v správnej žalobe považovať za odporujúce zákonu (predovšetkým v rozpore s ustanovením § 64 ods. 5, ods. 6 školského zákona), a ktoré navyše bolo pri všetkých zo zákona konajúcich troch subjektoch (Bratislavský samosprávny kraj, Okresný úrad Bratislava, Ministerstvo školstva Slovenskej republiky) vzájomne súladné (všetky tri subjekty konali nedôvodne a nezákonne voči žalobcovi v nepríslušnom administratívnom konaní v zmysle všeobecnej právnej úpravy školského zákona), nemôže aktívna vecná legitímácia svedčiť zriaďovateľovi, ale len samotnej škole (žalobcovi), a to aj v nadväznosti na skutočnosť, že došlo k zásahu do práv a právom chránených záujmov žalobcu.

17. Sťažovateľ zdôraznil, že vo vzťahu k žalobcovi nemal byť účastníkom administratívneho konania ani Bratislavský samosprávny kraj ako zriaďovateľ žalobcu, pretože školský zákon sa v aplikovaných ustanoveniach nevzťahuje na žalobcu. Aj napriek tomu sa zriaďovateľ žalobcu neoprávnene prihlásil vo vzťahu k žalobcovi ako účastník administratívneho konania. Okresný úrad Bratislava a aj Ministerstvo školstva Slovenskej republiky naďalej so zriaďovateľom žalobcu neoprávnene konali, čím všetci traja konali v rozpore so školským zákonom a v rozpore so záujmami žalobcu. Bratislavský samosprávny kraj teda nemôže byť v danom prípade aktívne vecne legitimovaný a keďže žalovaným opatrením došlo k zásahu do práv žalobcu, ktorý má právnu subjektivitu, nepochybne má žalobca v danej veci aj aktívnu vecnú legitímáciu.

18. Navyiac, sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že na nezákonný a neoprávnený postup zriaďovateľa upozornil a vyzval ho, aby bránil práva a právom chránené záujmy žalobcu, a to prostredníctvom správnej žaloby. Zriaďovateľ žalobcovi listom zo dňa 28.01.2020 oznámil, že napádaný postup podľa § 64 školského zákona považuje za zákonný a rovnako za zákonnú považuje skutočnosť, že o jeho návrhoch ako zriaďovateľa školy rozhoduje Okresný úrad v sídle kraja, ako iný, rovnocenný zriaďovateľ, ktorý súčasne rozhoduje nielen o návrhoch Bratislavského samosprávneho kraja ako zriaďovateľa, ale rovnocenne o vlastných návrhoch.

19. Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľ domnieva, že nie je správny záver o tom, že žalobca je neoprávnenou osobou na podanie žaloby preto, že nebol účastníkom administratívneho konania. Ak by sme totiž prijali túto argumentáciu súdu za správnu, potom v takejto procesnej situácii, kedy zriaďovateľ koná súladne s orgánom verejnej správy, ktorý porušuje právo žalobcu, by došlo k odmietnutiu spravodlivosti z formálnych dôvodov, pretože by nemal kto v takýchto situáciách uplatňovať a aj poskytnúť ochranu právam a právom chránených záujmom žalobcu. Jedná sa teda o situáciu, pri ktorej nepochybne nie je možné odmietnuť aktívnu legitímáciu žalobcu len z takýchto formálnych dôvodov, teda len preto, že v rámci administratívneho konania inej, zákonom mu určenej osoby.

20. K nedostatku aktívnej legitímácie z dôvodu, že napadnutým opatrením nebolo porušené subjektívne právo žalobcu uviedol, že je školou pre deti s intelektovým nadaním, ktoré sa riadi špeciálnou právnou úpravou vymedzenou v § 103 až § 106 školského zákona, zaradením do siete škôl ako elokované pracovisko k špeciálnej základnej škole (teda nie ako 8 ročné gymnázium). Vzhľadom na osobitosti vyplývajúce z takéhoto zaradenia aj zákon predpokladá osobitosti pri prijímaní žiakov na takúto školu, pričom vyslovene v § 106 ods. 6 školského zákona sa predpokladá prijatie všeobecne záväzného predpisu, ktorý upraví (okrem iného) prijímanie žiakov na takúto školu.

21. Ignorovaním existencie špeciálnej právnej úpravy (ktorá dosiaľ nebola zrušená) a aplikovaním všeobecnej úpravy je jednoznačne zasiahnuté do princípu právnej istoty žalobcu, garantovaný čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a do ktorého bolo svojvoľnou aplikáciou všeobecnej právnej úpravy a nerešpektovaním špeciálnej právnej úpravy zasiahnuté. Navyiac, je nepochybné, že došlo aj k zásahu do práva žalobcu vychovávať a vzdelávať deti s objektívne preukázaným intelektovým nadaním a práva a práva žalobcu prijímať na výchovu a vzdelávanie deti s nadaním.

22. Podľa žalobcu je tiež nesporné, že takýmto postupom žalovaného došlo aj k zásahu do práv detí (v tomto konkrétnom prípade ide o 8 žiakov s objektívne preukázateľným nadaním), konkrétne do ich práva na vzdelanie, avšak v tomto prípade je na nich, aby svoje subjektívne práva bránili na príslušnom súde žalobou. Poukázal však na to, že v prípade uvedených 8 žiakov je to práve žalobca, ktorý sa vystavuje riziku, že bude žalovaný, a to z dôvodu, že je nezákonným postupom nielen žalovaného, ale aj Okresného úradu Bratislava a Bratislavského samosprávneho kraja (ako zriaďovateľa) nútený vylúčiť zo štúdia na škole žiakov aj napriek tomu, že spĺňajú podmienky (objektívne preukázateľné nadanie nevylúčené rediagnostikou) na ďalšie štúdium na škole.

23. Ku konštatovaniu správneho súdu o neexistencii ustanovení vylučujúcich aplikáciu § 64 školského

zákona, ktorého použitie nevyklučuje ani existencia osobitnej právnej úpravy, vyhlášky č. 307/2008 Z. z. žalobca uviedol, že pokiaľ by to bolo tak ako uviedol súd, je ustanovenie odkazujúce na osobitnú právu úpravu nadbytočné a existencia samotnej vyhlášky upravujúcej prijímacie konanie nadaných detí absolútne zbytočná a obsolentná.

24. Sťažovateľ poukázal aj na skutočnosť, že osobitnú úpravu majú aj deti z opačného spektra, teda deti so zdravotným znevýhodnením. V § 95 ods. 1 písm. c/ sa výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením uskutočňuje aj na stredných školách. Aplikujúc výklad osvojený súdom je teda možné, aby pre takéto deti bolo zriadené aj osemročné gymnázium, a takéto gymnázium bude nevyhnutne podliehať postupu podľa § 64 školského zákona. Inak povedané, takémuto gymnáziu bude stanovený počet detí, ktoré môžu prijať, a to bez ohľadu na skutočný počet detí, ktoré takúto osobitnú formu vzdelania budú potrebovať. Žalobca upriamil pozornosť na fakt, že z Dodatku k zriaďovacej listine vydananej Krajským úradom v Bratislave č. PED-353/1999 zo dňa 29.08.1999, na ktorý poukázal krajský súd v odôvodnení uznesenia, z ktorého vyplýva nielen to, že v prípade žalobcu ide o osemročné štúdium, ale so zameraním pre mimoriadne nadané deti, a preto treba nevyhnutne aplikovať osobitnú právnú úpravu, ktorá sa a výchovu a vzdelávanie takýchto detí vzťahuje.

25. Samostatná úprava výchovy a vzdelávania detí a žiakov s nadaním je opodstatnená a žiadúca. Rovnako ako v prípade detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením, aj v prípade nadaných detí je potrebné reflektovať osobitosti ich nadania, ich osobnosť, ale aj prípadné problémové prejavy, ktoré môžu intelektové nadanie sprevádzať, keďže takéto deti a žiaci sa vymykajú z bežnej populácie, čo v podstate potvrdil aj zákonodarca už len tým, že v školskom zákone zaviedol osobitnú úpravu ich výchovy a vzdelávania, hoci v značne obmedzenom rozsahu.

26. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti má žalobca za to, že súd takýmto postupom, teda, že odmietol žalobu bez toho, aby na to boli splnené podmienky, znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, s konštatovaním, že neumožnením konať pred súdom došlo až k úplnému odopretiu práva žalobcu na spravodlivý proces. Navyiac, odmietnutie žaloby bez splnenia zákonných podmienok na vydanie takéhoto rozhodnutia spôsobuje nezákonnosť rozhodnutia, a teda je daný aj ďalší kasačný dôvod, pretože podanie bolo nezákonne odmietnuté.

27. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ tiež požiadal o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, čo odôvodnil najmä vo vzťahu k ďalším rozhodnutiam, ktoré budú v septembri 2020 na napadnuté rozhodnutie žalovaného nadväzovať. Podľa sťažovateľa je priznanie odkladného účinku odôvodnené najmä bezprostredne hroziacim vážnym a nenapraviteľným následkom spočívajúcim v nútenom vylúčení ďalších žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zo štúdia na škole žalobcu, kde sú títo žiaci vzdelávaní v špeciálnom programe osobitne vypracovanom práve pre ich potreby vyplývajúce z ich všeobecného intelektového nadania. Výchova a vzdelávanie takýchto žiakov je podľa žalobcu spojená aj s nápravou problémových prejavov súvisiacich s ich intelektovým nadaním. Žiaci, ktorí by z dôvodu aplikácie počtového cenzu uvedeného v napadnutom opatrení museli opustiť školu nemajú ministerstvom zabezpečené pokračovanie v adekvátnej výchove a vzdelávaní, ktoré by primerane reflektovali ich osobitné potreby, ktoré boli preukázané objektívne psychologickou a pedagogickou diagnostikou. Hoci ministerstvo na jednej strane vyčlenilo tieto deti z bežnej populácie, a to určením prísnych kritérií na priznanie statusu nadaného dieťaťa, ale aj umožnením vzniku školy so vzdelávacím programom osobitne sa venujúcim nadaným deťom a umožnením týmto deťom po splnení prísnych kritérií na takejto škole študovať a vzdelávať sa, na druhej strane im žalovaný túto osobitosť odoberá z absurdného dôvodu, a to, že sú jednoducho nadpočet. Takýto následok (odchod nadaných detí zo školy bez adekvátnej a ich potrebám zodpovedajúcej náhrady) je nielen nenapraviteľný, ale aj v príkrom rozpore s verejným záujmom a osobným záujmom každého z týchto jednotlivých nadaných detí.

28. Na základe všetkých skutočností sťažovateľ požiadal kasačný súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

29. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 24.08.2020 uviedol, že napadnuté uznesenie správneho súdu považuje za zákonné, správne a dostatočne odôvodnené. Argumentácia žalobcu počas celého konania bola podľa žalovaného postavená na tvrdeniach rozporných s princípmi a podstatou právnej úpravy školského zákona a výlučne a subjektívnych pocitoch žalobcu. Účastníkom administratívneho konania, výsledkom ktorého bol schválený rozpis počtu žiakov pre gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom pre školský rok 2020/2021, bol vzhľadom na ustanovenia § 64 školského zákona zriaďovateľ žalobcu - Bratislavský samosprávny kraj a iba jemu v zmysle § 178 ods. 1 SSP svedčí podľa žalovaného aktívna vecná legitímácia, pričom aktívna vecná legitímácia žalobcu v zmysle uvedenej procesnej situácie je neprípustná. Žalovaný záverom vyjadrenia konštatoval, že odmietnutie žaloby krajským súdom považuje za zákonné a riadne odôvodnené. V súvislosti s podaným návrhom žalobcu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti žalovaný uviedol, že podľa neho neexistujú zákonné dôvody na jeho priznanie a navrhol, aby súd uznesením odmietol kasačnú sťažnosť a návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, nakoľko bola podaná neoprávnenou osobou, príp. aby odkladný účinok kasačnej sťažnosti nepriznal podľa § 461 SSP a kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP), oprávnenou osobou na jej podanie (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

31. Žalobca ako škola poskytujúca vzdelanie žiakom poskytla zriaďovateľovi (Bratislavský samosprávny kraj) podklady o počtoch žiakov v jednotlivých ročníkoch. Následne zriaďovateľ v zmysle § 64 ods. 5 doručil návrh počtu 60 žiakov prvého ročníka gymnázia s osemročným vzdelávacím programom pre školský rok 2020/2021 Okresnému úradu Bratislava, odboru školstva, ako miestnemu orgánu štátnej správy v školstve a to v totožnom počte ako bol počet navrhnutý žalobcom. Následne okresný úrad žalovanému predložil návrh s upraveným počtom žiakov prvého ročníka osemročného gymnázia pre školský rok 2020/2021. Na základe námietok zriaďovateľa žalovaný napadnutým opatrením vo vzťahu k žalobcovi zmenil návrh rozpisu počtu žiakov tak, že určil 54 žiakov ako najvyšší počet žiakov 1. ročníka osemročného vzdelávacieho programu.

32. Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 245/2008 Z. z.“ alebo „školský zákon“), tretia časť má názov - Sústava škôl a je upravená v § 27 až § 53, v ktorej § 41 zákonodarca upravuje a gymnázium.

33. V štvrtej časti zákona označenej „Formy organizácie výchovy a vzdelávania, hodnotenie a klasifikácia výchovy a vzdelávania“, je v § 54 až § 58 uvedená z jej označenia vyplývajúca úprava.

34. Piata časť označená ako „Prijímanie na výchovu a vzdelávanie“, upravená v ust. § 59 až § 71, upravuje v § 64 organizáciu prijímacieho konania, prijímacej skúšky, rozhodovanie o prijatí.

35. Zákonodarca v § 64 školského zákona upravil:

(1) Predmety, z ktorých pozostáva prijímacie konanie na prijímacích skúškach, určí ministerstvo školstva a ministerstvo zdravotníctva s prihliadnutím na návrhy riaditeľov stredných škôl tak, aby boli pre jednotlivé odbory vzdelávania rovnaké; zverejnia ich do 15. októbra.

(2) Riaditeľ strednej školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy predloží zriaďovateľovi školy najneskôr do 15. júna návrh počtu žiakov prvého ročníka pre prijímacie konanie v

nasledujúcim školskom roku v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory. Zriaďovateľ strednej školy^{47a}) predloží návrhy podľa prvej vety do 30. júna samosprávnemu kraju, do ktorého územnej pôsobnosti stredná škola patrí.

(3) Orgán miestnej štátnej správy v školstve rozhodne do 30. septembra o počte tried prvého ročníka v stredných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a v študijných odboroch, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v cudzom jazyku na základe medzinárodnej dohody pre prijímacie konanie pre nasledujúci školský rok.

(4) Počet žiakov prvého ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom pre nasledujúce prijímacie konanie nesmie prekročiť päť percent z celkového počtu žiakov z daného populačného ročníka v príslušnom školskom roku. Ministerstvo školstva určuje každoročne násobok piatich percent žiakov z daného populačného ročníka každého samosprávneho kraja, podľa ktorého do 15. septembra určí pre každý samosprávny kraj najvyšší počet žiakov prvého ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom pre nasledujúci školský rok. Ministerstvo školstva určuje násobok podľa kritéria uvedeného v odseku 8 písm. a/.

(5) Zriaďovateľ gymnázia s osemročným vzdelávacím programom doručí orgánu miestnej štátnej správy v školstve návrh počtu žiakov prvého ročníka pre nasledujúci školský rok do 30. septembra; na návrh alebo na zmenu návrhu, ktoré boli doručené po lehote, sa neprihliada. Orgán miestnej štátnej správy v školstve na základe kritérií podľa odseku 8 a po prerokovaní s príslušným zriaďovateľom rozpíše počet žiakov určený ministerstvom školstva pre jednotlivé gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom v jeho územnej pôsobnosti; o prerokovaní vyhotoví písomný záznam. Orgán miestnej štátnej správy v školstve predloží návrh rozpisu s odôvodnením a písomným záznamom z prerokovania ministerstvu školstva do 30. októbra. Orgán miestnej štátnej správy v školstve bezodkladne zverejní návrh rozpisu na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“).

(6) Zriaďovateľ môže podať ministerstvu školstva voči návrhu rozpisu odôvodnené námietky do siedmich pracovných dní odo dňa jeho zverejnenia; na námietky doručené po lehote sa neprihliada. Minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „minister školstva“) pri schvaľovaní návrhu rozpisu preskúma odôvodnenie návrhu rozpisu, písomný záznam z prerokovania a odôvodnené námietky a návrh rozpisu potvrdí alebo zmení; zmenu rozpisu ministerstvo školstva odôvodní.

(7) Rozpis počtu žiakov pre jednotlivé gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom pre nasledujúci školský rok v územnej pôsobnosti orgánu miestnej štátnej správy v školstve schválený ministrom školstva zverejní ministerstvo školstva do 30. novembra na svojom webovom sídle.

(8) Počet žiakov prvého ročníka príslušného gymnázia s osemročným vzdelávacím programom sa určuje podľa

a) predbežného záujmu zákonných zástupcov žiakov z daného populačného ročníka,

b) udržateľnosti počtu žiakov v piatom ročníku až ôsmom ročníku tried príslušného gymnázia,

c) počtu žiakov prvého ročníka príslušného gymnázia k 15. septembru v predchádzajúcom školskom roku,

d) výsledkov hodnotenia externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky s dôrazom na nadpriemerné výsledky,

e) výsledkov z celoslovenských kôl súťaží alebo predmetových olympiád a výsledkov medzinárodných kôl súťaží alebo predmetových olympiád s dôrazom na nadpriemerné výsledky,

f) účasti žiakov príslušného gymnázia v medzinárodných projektoch alebo v medzinárodných programoch,

g) zamerania školského vzdelávacieho programu príslušného gymnázia alebo školského vzdelávacieho programu tried príslušného gymnázia na rozvoj nadania žiakov, špecifických zručností alebo schopností žiakov.

36. Šiesta časť „Ukončovanie výchovy a vzdelávania na stredných školách“ je upravená v § 72 až § 93.

37. Siedma časť zákona s názvom „Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“ je upravená v § 94 až § 108, kde v § 94 a § 102 je úprava prvého oddielu - Výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením, v druhom oddiele v § 103 a § 104 je upravená výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním a v

treťou oddiele tejto siedmej časti zákona, v ust. § 107 a § 108 je úprava výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

38. Ôsma časť zákona upravuje školy v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy, v § 109 a § 111 ako policajné školy a školy požiarnej ochrany a deviata časť upravuje sústavu školských zariadení v ust. § 112 a § 143.

39. V ust. § 144 a § 160 je desiatia časť, ktorá upravuje spoločné ustanovenia.

40. Podľa § 103 školského zákona v znení účinnom ku dňu 30.11.2019, výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním

(1) Výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním sa uskutočňuje v školách podľa tohto zákona so zameraním na rozvoj

a) intelektového nadania detí a žiakov

1. všeobecného intelektového nadania,

2. špecifického intelektového nadania,

b) umeleckého nadania detí alebo žiakov,

c) športového nadania detí alebo žiakov.

(2) Intelektovým nadaním detí a žiakov sa rozumie vysoko nadpriemerne rozvinuté poznávacie schopnosti v jednej alebo viacerých intelektových oblastiach. Žiaci so všeobecným intelektovým nadaním sú žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na základe diagnostiky vykonanej zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

(3) Umelecké nadanie detí alebo žiakov sa prejavuje v niektorej z umeleckých oblastí, a to najmä vo výtvarnej, hudobnej, literárno-dramatickej, tanečnej.

(4) Športové nadanie detí alebo žiakov sa prejavuje v niektorej z oblastí individuálneho alebo kolektívneho športu.

(5) Výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním sa uskutočňuje prostredníctvom vzdelávacích programov zameraných na príslušné nadanie.

(6) V školách so zameraním podľa odseku 1 sa vytvárajú podmienky pre rozvoj príslušného nadania detí a žiakov uplatňovaním špecifických výchovných a vzdelávacích metód a organizačných foriem vyučovania.

(7) Pre rozvíjanie nadania vytvárajú

a) inštitucionálne podmienky zriaďovatelia,

b) individuálne podmienky školy.

(8) Pod inštitucionálnymi podmienkami pre rozvíjanie nadania sa rozumie zriaďovanie tried alebo škôl pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním.

(9) Individuálne podmienky pre rozvíjanie nadania sa deťom s nadaním alebo žiakom s nadaním vytvárajú tým, že sa im umožní

a) vzdelávať sa v predmetoch vzdelávacieho programu základnej školy v materskej škole,

b) prijatie do školy pred dosiahnutím šiesteho roku veku,

c) rozšírené vyučovanie predmetov, v ktorých prejavujú nadanie, v základnej škole a strednej škole,

d) preradenie do vyššieho ročníka bez absolvovania predchádzajúceho ročníka,

e) absolvovanie viacerých ročníkov počas jedného školského roka,

f) absolvovanie jedného alebo viacerých predmetov vo vyššom ročníku,

g) získať príslušný stupeň vzdelania poskytovaného strednou školou za dobu kratšiu ako určuje vzdelávací program príslušného učebného alebo študijného odboru,

42. Podľa § 104 školského zákona školy a triedy pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním

(1) Školou pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním je len škola, ktorá zabezpečuje vzdelávanie týchto detí alebo žiakov vo všetkých triedach a vo všetkých ročníkoch. Pre deti s nadaním a žiakov s nadaním sa zriaďujú tieto školy:

a) materské školy,

b) základné školy,

c) stredné školy.

(2) Triedy na rozvíjanie nadania detí alebo žiakov sa môžu zriadiť v materských školách, v základných školách a v stredných školách so súhlasom zriaďovateľa.

(3) V triedach podľa odseku 2 sa vytvárajú primerané podmienky pre rozvoj ich nadania uplatňovaním špecifických výchovných a vzdelávacích metód a organizačných foriem vyučovania a rozšíreným vyučovaním predmetov pre oblasti podľa § 103 ods. 1.

(4) Rozšírené vyučovanie predmetov je súčasťou príslušného vzdelávacieho programu.

(5) Pre deti alebo žiakov podľa § 103 ods. 1 sa môžu zriadiť školy alebo triedy.

(6) Školy alebo triedy pre deti alebo žiakov so špecifickým intelektovým nadaním sú školy alebo triedy s rozšíreným vyučovaním prírodovedných alebo spoločensko-vedných predmetov.

(7) Školy alebo triedy pre deti alebo žiakov so všeobecným intelektovým nadaním sú školy alebo triedy, ktoré sa zameriavajú na podporovanie a rozvíjanie intelektového nadania žiakov so zohľadnením rozvoja celej osobnosti a na prevenciu a nápravu problémových prejavov, ktoré súvisia s ich intelektovým nadaním.

(8) Vzdelávanie intelektovo nadaného žiaka môže zabezpečovať aj asistent učiteľa, ak je intelektovo nadaný žiak súčasne žiakom so zdravotným znevýhodnením.

(9) V triede pre všeobecne intelektovo nadaných žiakov je v prvom až štvrtom ročníku základnej školy najviac 12 žiakov, v piatom až deviatom ročníku najviac 16 žiakov a v triede strednej školy najviac 22 žiakov.

(10) Triedy pre deti a žiakov so športovým nadaním sú športové triedy. Športovú triedu nemožno zriadiť na strednej škole; to neplatí ak ide o strednú športovú školu. Na strednej športovej škole sa všetky triedy zriaďujú ako športové triedy.

(11) Športová trieda sa zriaďuje spravidla pre kolektívne športy. Pre niekoľko športov možno zriadiť spoločnú športovú triedu.

(12) Športové triedy v základnej škole sa zriaďujú spravidla na druhom stupni základnej školy. Pre športy, ktoré si vyžadujú skorú špecializáciu, sa športové triedy v základnej škole môžu zriadiť aj na prvom stupni základnej školy.

43. Podľa § 105 školského zákona prijímanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním

(1) Do škôl alebo tried pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním sa prijímajú deti alebo žiaci, u ktorých bolo na základe pedagogickej diagnostiky zameranej na ich vedomostnú úroveň, skúšok na overenie špeciálnych schopností, zručností a nadania, ktorých súčasťou je psychodiagnostické vyšetrenie, 60) na preukázané nadanie podľa § 103 ods. 1 písm. a/ prvého bodu.

(2) Do škôl alebo tried pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním sú prijímaní žiaci na základe žiadosti zákonného zástupcu po diagnostike vykonanej zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

(3) Do športovej triedy sa okrem podmienok podľa odseku 1 prijímajú žiaci aj na základe zdravotnej spôsobilosti.

(4) Kritériá na overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania detí alebo žiakov vydá riaditeľ príslušnej školy do 1. februára.

44. Podľa § 106 školského zákona organizácia výchovy a vzdelávania detí s nadaním alebo žiakov s nadaním

(1) Riaditeľ školy upraví v školskom vzdelávacom programe organizáciu výchovy a vzdelávania tak, aby zohľadňovala požiadavky a špecifiká výchovy a vzdelávania detí alebo žiakov podľa druhu ich nadania.

(2) Škola zabezpečuje rozšírené vyučovanie určených predmetov súvisiacich s rozvojom nadania.

(3) Predmet športová príprava sa zabezpečuje formou športových tréningov, sústreďení a účasťou na športových súťažiach. Súčasťou športovej prípravy je aj regenerácia, testovanie a teoretická príprava.

(4) Umeleckej alebo športovej prípravy organizovanej školou počas hlavných školských prázdnin sa môžu zúčastniť aj deti s nadaním alebo žiaci s nadaním pred nástupom do školy. (5) Riaditeľ školy môže rozhodnúť o preradení alebo o vylúčení dieťaťa alebo žiaka zo vzdelávacieho programu pre neplnenie požiadaviek rozumovej, umeleckej, športovej, praktickej prípravy alebo zo zdravotných dôvodov na návrh odborného lekára.

(6) Ministerstvo školstva ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o diagnostike, výchove a vzdelávaní detí s nadaním a žiakov s nadaním, organizáciu, prijímanie, priebeh a ukončovanie ich vzdelávania.

45. Ako vyplýva zo systematiky školského zákona, v siedmej časti sú upravené školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, a to v druhom oddiele v § 103 až § 106 je upravená výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním. Vychádzajúc z tejto úpravy (siedma časť, druhý oddiel § 104 ods. 1 školského zákona), osobitne v siedmej časti v druhom oddiele zákonodarca upravil školy a triedy pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním, ktoré pozná ako materské školy, základné školy a stredné školy. V § 104 ods. 5 zákonodarca upravil, že pre deti alebo žiakov, podľa § 103 ods. 1, sa môžu zriadiť školy alebo triedy. Osobitne v § 105 označenom ako „Prijímanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním“ sú upravené podmienky prijímania do škôl alebo tried pre deti s nadaním, alebo žiakov s nadaním, ktoré sú špecifické vo vzťahu k prijímacím podmienkam do sústavy škôl, upravených v piatej časti zákona, označenej ako „Prijímanie na výchovu a vzdelávanie“ v § 59 až § 71 školského zákona.

46. V § 106, o. i., zákonodarca upravil v ods. 6, že Ministerstvo školstva Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o diagnostike, výchove a vzdelávaní detí s nadaním a žiakov s nadaním, organizáciu, prijímanie, priebeh a ukončovanie ich vzdelávania. Týmto vykonávacím predpisom je vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 307/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní žiakov s intelektovým nadaním (ďalej aj „vyhláška č. 307/2008 Z. z.“), ktorou sa vykonáva ust. § 106 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon).

47. Vo vyhláške č. 307/2008 Z. z. sú upravené v § 2 „Diagnostika a prijímanie žiakov s intelektovým nadaním do škôl a tried pre žiakov s intelektovým nadaním“, vrátane prijímacieho konania a ďalších podmienok pre prijatie žiaka na tento spôsob vzdelávania.

48. V § 3 vyhlášky č. 307/2008 Z. z. Ministerstvo školstva Slovenskej republiky upravilo výchovu a vzdelávanie žiakov s intelektovým nadaním, vo vzťahu k špeciálnym vzdelávacím programom ako aj ďalšie podmienky preradenia žiaka do vyššieho ročníka, absolvovanie viacerých ročníkov počas jedného školského roka alebo absolvovanie jedného predmetu, alebo viacerých predmetov vo vyššom ročníku (§ 5, § 6, § 7 vyhlášky), v § 8 „Súčasné štúdium predmetom alebo odborov vzdelávania stredných škôl v oblasti nadania“, diferencované vzdelávanie skupiny žiakov s intelektovým nadaním v triede alebo mimo triedy, ďalej podmienky preradenia alebo vylúčenia žiaka zo vzdelávacieho programu pre intelektovo nadaných žiakov. Súčasne v § 11 „Spoločné a záverečné ustanovenia“ ministerstvo upravilo v ods. 2, že na triedy pre žiakov s intelektovým nadaním sa primerane vzťahujú ustanovenia platné pre školy pre žiakov s intelektovým nadaním.

49. Právna úprava v školskom zákone škôl a tried pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním je osobitne upravená v osobitnej - siedmej časti zákona, kde sú upravené podmienky výchovy a vzdelávanie takýchto detí, úprava škôl a tried pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním, ďalej sú upravené podmienky prijímania detí s nadaním alebo žiakov s nadaním, organizácia výchovy a vzdelávania detí s nadaním alebo žiakov s nadaním.

50. V súlade so zákonnou úpravou a vzdelávacím programom výchovy a vzdelávania v takýchto školách a triedach žalobca ako škola pre mimoriadne nadané deti má osobitný spôsob postupu žiaka, aj skúmania podmienok pre postupu do ďalšieho ročníka, resp. zotrvanie v predmetnej škole, ako postup zo základnej na strednú školu.

51. Podmienky prijímacieho konania a ďalšieho postupu žiaka prijímaného do základnej školy pre nadané deti a do ďalších tried, vrátane strednej školy, sú odlišné vzhľadom na právnu úpravu ako aj program APROGEN, vzdelávací program, v ktorom sú jednotliví žiaci prijímaní do prvého ročníka primárneho vzdelávania, tzv. základnej školy a postup žiaka do vyššieho ročníka základnej školy, resp. do ďalšieho ročníka, aj strednej školy, je ovplyvnený naplnením podmienok vzdelávacieho programu, a to na základe

podmienok vzdelávacích programov APROGEN a v ňom upraveného testovania a splňania podmienok.

52. Zákonnodarca samostatnou časťou (siedmou časťou školského zákona) upravil školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, v druhom oddiele, deti s nadaním alebo žiakov s nadaním a upravil v tomto druhom oddiele siedmej časti školského zákona podmienky výchovy, vzdelávania, úpravu škôl a tried, prijímania detí do takýchto škôl a ďalšej organizácie výchovy a vzdelávania, ktoré následne upravil aj vykonávacou vyhláškou Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 307/2008 Z. z. Špeciálne upravil charakter základnej a strednej školy pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním, ktoré má svoje špecifiká vo vzťahu ku školám, upraveným v sústave škôl, v § 27 až § 53, v tretej časti zákona. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je potrebné aplikovať prioritne špeciálne ustanovenia pred všeobecnými ustanoveniami a je jednoznačné, že v siedmej časti v druhom oddiele školského zákona sú upravené školy pre nadané deti a žiakov, ako osobitný druh škôl základných, aj stredných škôl. Táto úprava neodkazuje na úpravu zákona v tretej časti, ktorá upravuje sústavu škôl a v § 64 upravuje organizáciu prijímacieho konania. Daná organizácia prijímacieho konania je odlišná od úpravy prijímacieho konania (§ 64) a je upravená v § 105 školského zákona vo väzbe na vyhlášku č. 307/2008 Z. z. Z tohto dôvodu je potom potrebné, z hľadiska organizácie prijímacieho konania aplikovať špeciálnu úpravu, vzťahujúcu sa na školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a v danom prípade oddiel dva „Výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním“.

53. Kasačný súd poukazuje na znenie § 64 ods. 8 školského zákona, ktorý upravuje počet žiakov prvého ročníka príslušného gymnázia s osemročným vzdelávacím programom, ktorý určuje, okrem predbežného záujmu zákonných zástupcov, udržateľnosť počtu žiakov v piatom až ôsmom ročníku tried gymnázia, počtu žiakov prvého ročníka príslušného gymnázia k 15. septembru predchádzajúceho školského roku, výsledkov hodnotenia externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky s dôrazom na nadpriemerné výsledky, výsledky z celoslovenských kôl súťaží, olympiád a výsledky medzinárodných kôl olympiád s dôrazom na nadpriemerné výsledky, účasť žiakov príslušného gymnázia v medzinárodných projektoch a medzinárodných programov, aj pod písm. g/ zamerania školského vzdelávacieho programu príslušného gymnázia alebo školského vzdelávacieho programu tried príslušného gymnázia na rozvoj nadania žiakov, špecifických zručností alebo schopností žiakov. Špecifikum prijímacieho konania u žalobcu je upravené v ôsmej časti, v druhom oddiele školského zákona a vo vykonávacom predpise - vyhláške Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 307/2008 Z. z., vychádza z konkrétneho vzdelávacieho programu a podmienok tohto vzdelávacieho programu u žalobcu v programe APROGEN, ktoré je špecifické nielen typom prijímania, ale aj typom postupu žiakov do vyššieho ročníka či už základnej, alebo strednej školy, ako aj osobitných podmienok testovania žiakov a osobitné podmienky ich vylúčenia z vzdelávacieho procesu u žalobcu.

54. Z vyššie uvedeného podľa kasačného súdu vyplýva, že zákonodarca osobitne v zákone upravil podmienky aj prijímacieho konania, ako aj ďalšie podmienky, ako aj formy škôl pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, aj pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním a v dôsledku toho táto špeciálna úprava má prednosť pred úpravou vzťahujúcou sa na iné druhy škôl, ktoré nie je možné zaradiť ako školy upravené v siedmej časti, v druhom oddiele školského zákona.

55. Podľa názoru kasačného súdu nie je možné žalobcu považovať za školu, na ktorú by sa vzťahoval § 64 ods. 4 školského zákona a nie je možné ju považovať za školu upravenú v právnej úprave tretej časti zákona a na to nadväzujúcu štvrtú a najmä piatu časť zákona upravujúcu prijímanie na výchovu a vzdelávanie, keď prijímanie na výchovu vzdelávanie, vo vzťahu k žalobcovi, ako špecifickej škole, je upravené v siedmej časti zákona. Navyiac, z ustanovení zákona nevyplýva, že na školy upravené v siedmej časti v druhom oddiele zákona, vrátane vykonávacej vyhlášky, sa vzťahujú primerane alebo v akom rozsahu ustanovenia iných častí tejto právnej normy (§ 64 piatej časti školského zákona). Pokiaľ by bolo potrebné aplikovať tretiu, štvrtú a najmä piatu časť školského zákona, upravujúcu prijímanie na výchovu a vzdelávanie školského zákona, tak zákonodarca mal v zákone, v siedmej časti alebo v inej časti zákona upraviť, že aj na školy, ktoré sú upravené v siedmej časti zákona sa primerane aplikujú ustanovenia (alebo v akom rozsahu) piatej časti školského zákona. Prijímacie konanie je komplexne

upravené v piatej časti, vo vzťahu k sústave škôl upravenej v tretej časti školského zákona a prijímacie konanie vo vzťahu k školám, upraveným v siedmej časti v druhom oddiele zákona, je prijímacie konanie podrobne upravené v tomto oddiele a vykonávacím predpisom a ďalšími vzdelávacími programami (odlišne od všeobecnej úpravy, ktorá sa týka výchovy a vzdelávania v sústave škôl upravenej v tretej časti školského zákona).

56. Kasačný súd konštatuje, že aplikácia § 64 ods. 4 školského zákona je v rozpore so samotným účelom a zmyslom zakladania a obsahu výchovy a vzdelávania v školách s nadanými deťmi a žiakmi, keď nemá logiku obmedziť práve rozsah (počet) vzdelávania nadaných žiakov a detí presným počtom prijímaných detí, práve z hľadiska skutočnosti, že tieto nadané deti a žiaci tvoria marginálnu skupinu vo vzťahu k ostatným deťom a žiakom základných a stredných škôl, a preto aj z tohto dôvodu je obsahový rozpor v ust. § 64 ods. 6 školského zákona, pokiaľ by toto ustanovenie bolo aplikovateľné aj na školy tohto druhu, akým je žalobca, čím by sa „strácal“ zmysel zakladania a fungovania takýchto škôl, keď ich kapacity, keďže mimoriadne nadané deti a žiaci tvoria marginálnu skupinu, by boli znevýhodnené vzdelávať sa, oklieštené číslom alebo počtom žiakov prijímaných do príslušného ročníka, naviac je potrebné akceptovať, že takýto postup by nedával ani elementárnu logiku a bol by v rozpore so samotným zmyslom zakladania takýchto škôl a ich fungovania a so samotným vzdelávacím programom pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním pre primárne vzdelávanie a pre nižšie stredné vzdelávanie, ktorý vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a schválilo dňa 05.05.2016 a vypracoval Štátny pedagogický ústav.

57. Špecifikum vzdelávacieho procesu u žalobcu vychádza nielen zo vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním pre primárne vzdelávanie a pre nižšie stredné vzdelávanie, ktorý vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ho schválilo 05.05.2016. Tento vzdelávací proces je podrobne upravený a špecifikovaný nielen vo vzdelávacom programe pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním pre úplné stredné všeobecné vzdelávanie (gymnázium), vrátane rámcových učebnicových plánov, ale aj v smernici o výchove a vzdelávaní intelektovo nadaných žiakov v programe APROGEN a jeho zamerania, vrátane metodických pokynov na zaraďovanie detí do špeciálnych výchovno-vzdelávacích programov pre intelektovo nadaných žiakov, schválenej Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 25.08.2005 s účinnosťou od 01.09.2005 pod CD 205-1937626377-1:091, ktoré upravuje vymedzenie pojmov ako je intelektovo nadaný žiak, dieťa, jeho charakteristické prejavy a pod., pričom smernica o výchove upravuje osobitné spôsoby prijímania žiakov do prvého ročníka, čl. 2 „Prijímanie žiakov do vyššieho ročníka“ čl. 3, čl. 7 „Pôsobenie žiaka na škole“, ktoré je odlišné od podmienok prijímania ako aj postupu žiaka do vyššieho ročníka, vrátane prijímania z tzv. základnej školy na školu strednú. Práve tieto atribúty nie je možné podriaďovať štatisticky a číselnému vyobrazeniu počtu miest pre tento druh vzdelávania, čo popiera samotný charakter a význam takto špecifickej školy. Pokiaľ žiak, ktorý je žiakom základnej školy, splní všetky kritériá pre postup na vyšší stupeň vzdelávania - gymnázium, nie je možné vylúčiť ho z ďalšieho štúdia na špeciálnej škole len z kapacitných dôvodov, určených Ministerstvom školstva Slovenskej republiky, ktoré nezohľadnilo špecifika úpravy tohto typu škôl, ktorý pracuje s marginálnou skupinou detí, na rozdiel od ostatných stredných škôl, gymnázií.

58. V zmysle čl. 5 smernice nazvanom „Postupy žiakov na vyšší stupeň ŠpMNDaG“, schválenej žalovaným, škola v rámci Programu APROGEN poskytuje komplexné alternatívne vzdelávanie intelektovo nadaného žiaka od 1. triedy až po ukončenie vzdelávania formou maturity. Po vstupných testoch dieťaťa do prvého ročníka Školy pre mimoriadne nadané deti a gymnázia absolvujú žiaci v pravidelných štvorročných cykloch psychologické testy na potvrdenie úrovne intelektových schopností. Popri tom žiaci absolvujú interné vedomostné testy, ktoré sú podmienkou postupu žiaka do vyššieho ročníka, resp. na vyšší stupeň vzdelávania v Programe APROGEN. V 5. ročníku nižšieho sekundárneho vzdelávania pozostáva testovanie z vyšetrenia intelektovej úrovne na základe štandardizovaných psychologických testov a testovanie poznatkov, vedomostí a zručností z troch vedomostných oblastí: jazykovej, humanitnej a prírodovednej. O výsledkoch interných postupových testov sú žiaci a rodičia informovaní prostredníctvom kódov. Škola pre mimoriadne nadané deti a gymnázium nevydáva písomné rozhodnutie o postupe žiaka do vyššieho ročníka (viď čl. 1). O tom či žiak postupuje, alebo nepostupuje

do vyššieho ročníka je rodič informovaný prostredníctvom triedneho učiteľa. Vzhľadom na skutočnosť nevydávania rozhodnutia odvolávací proces vo forme oficiálneho odvolania nie je možný. Rodič môže túto skutočnosť a ďalší postup konzultovať s vedením Školy pre mimoriadne nadané deti a gymnázia, v tomto prípade s riaditeľkou školy.

59. V čl. 5 smernice predstavujúcej školský vzdelávací program podľa § 106 ods. 1 školského zákona riaditeľka školy (žalobcu) upravila organizáciu výchovy a vzdelávania tak, aby zohľadňovala požiadavky a špecifiká výchovy a vzdelávania detí alebo žiakov podľa druhu ich nadania

60. Vychádzajúc z gramatického a teleologického výkladu školského zákona, zaradenia jeho jednotlivých častí, Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne zdôrazňuje, že žalobcu, ako špecifický subjekt, poskytujúci výchovu a vzdelávanie mimoriadne nadaným deťom, treba charakterizovať ako subjekt podliehajúci úprave siedmej časti, druhého oddielu zákona, vrátane vykonávacích predpisov a noriem. Samotný charakter fungovania žalobcu, vrátane prijatých vyššie špecifikovaných vzdelávacích programov, smernice o výchove a vzdelávaní intelektovo nadaných žiakov v Programe APROGEN, aplikovaného viac ako 13 rokov v praxi a podmienok týkajúcich sa prijímacích pohovorov, spôsobu postupu žiakov do vyššieho ročníka, ako aj zo základnej školy do prvého ročníka strednej školy (tzv. osemročného gymnázia), a to s poukazom na jednotlivé články smernice - čl. 2 prijímanie žiakov do prvého ročníka, čl. 3 - prijímanie žiakov do vyššieho ročníka, čl. 5 - postupy žiakov na vyšší stupeň a ostatných ustanovení ako aj spôsoby vyradovania žiakov zo školy, ktoré podmienky sú nielen viazané na prospech a správanie žiakov, ale aj na ďalšie špecifiká, ktoré každý žiak, z hľadiska prijímania do prvého ročníka alebo postupu do vyššieho ročníka, vrátane postupu na vyšší stupeň vzdelávania zo základnej na strednú školu, tzv. osemročné gymnázium, musí splniť, keď plnenie týchto špecifických aspektov je pravidelne, v súlade so smernicou, vyhodnocované a v súlade so získanými poznatkami sú robené opatrenia, na základe ktorých je žiak prijímaný do prvého ročníka, postupuje do vyššieho ročníka alebo je zo štúdia, na tomto type základnej alebo strednej školy, vylúčený. Tieto špecifiká sú odlišné od prijímacích pohovorov, ktoré sa vyžadujú pre prijímanie na strednú školu, aj osemročné gymnázia, a ktoré sú upravené v piatej časti školského zákona, označenej ako „Prijímanie na výchovu a vzdelávanie“, konkrétne v § 62 a § 77 tretieho oddielu tejto piatej časti. Súčasťou tejto právnej úpravy je aj ustanovenie § 64, ktoré je označené ako „Organizácia prijímacieho konania“, ktoré v ods. 4 upravuje limit pre žiakov prvého ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom pre nasledujúce prijímacie konanie, ktoré nesmie prekročiť 5 % z celkového počtu žiakov z daného populačného ročníka v príslušnom školskom roku. Násobok 5 % z daného populačného ročníka každého samosprávneho kraja každoročne určuje žalovaný, ktorý do 15.09. určí pre každý samosprávny kraj najvyšší počet žiakov prvého ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom pre nasledujúci školský rok, pričom vychádza z kritérií definovaných v § 64 ods. 8 písm. a/ školského zákona.

61. Podľa kasačného súdu je úprava obsiahnutá v siedmej časti, druhom oddiele školského zákona, úpravou komplexnou, vzťahujúcou sa na žalobcu, ktorý je jednoznačne typom školy osobitného charakteru, nepochybne jedinečnej na celom území SR, fungujúci 13 rokov, bez ohľadu na to, či v čase vydania opatrenia žalovaného a rozhodovania správneho a najvyššieho súdu existujú aj viaceré školy tohto typu na území SR, v prípade ktorých možno hovoriť o marginalizovaných typoch škôl, tak ako v prípade intelektovo nadaných žiakov možno hovoriť o minoritnej skupine žiakov stredných škôl, vrátane osemročných gymnázií, preto sa v danom prípade jedná o vzdelávací proces marginalizovanej skupiny žiakov (pre osobitosti ich nadania, ale aj prípadné problémové prejavy, ktoré môžu intelektové nadanie sprevádzať). Aj uvedené dotvrdzuje fakt, že vzhľadom na marginalizovanú skupinu, ktorú tvoria intelektovo nadaní žiaci a školy tohto typu, nie je možné aplikovať na postavenie a činnosť žalobcu ustanovenia piatej časti školského zákona.

62. Škola vzdeláva intelektuálne nadané deti v zmysle osobitnej právnej úpravy, vzdelávacích programov a špeciálneho programu, s ktorými funguje a vzdeláva viac ako 13 rokov, prijíma ich do prvého ročníka a umožňuje im štúdium vo vyšších ročníkoch základnej a strednej školy. Uvedený postup je diametrálne odlišný od postupu prijímania žiakov od štvrtého do ôsmeho ročníka gymnázia (tzv. osemročné gymnázia), vo vzťahu ku gymnáziám spadajúcim pod úpravu tretej až piatej časti školského zákona, na

ktorých je kapacita - počet žiakov, ktorých môžu jednotlivé osemročné gymnáziá do prvého ročníka prijať, jedným z atribútov určených štátom podľa stanovených kritérií prijímania žiakov na osemročné gymnáziá. Ide teda o regulatívy štátu, ktoré sa týkajú opatrení na prijímanie žiakov do osemročných gymnázií všeobecne. Je treba konštatovať, že sa netýkajú prijímania špecifických podmienok pre žiakov spadajúcich do marginalizovanej skupiny, t. j. detí a žiakov prijímaných do základných a stredných škôl pre intelektuálne nadané deti.

63. V danom prípade je nosnou právnou úpravou v siedmej časti školského zákona, ktorá pozná tzv. stredné školy. Aj samotný dodatok zriaďovacej listiny vydaný Krajským úradom v Bratislave č. 535/1999 z 27.08.1999 zaradil gymnázium do siete stredných škôl, úprava ktorých je obsiahnutá aj v siedmej časti, v druhom oddiele školského zákona, ako charakteristika škôl tohto typu upravená v § 104 ods. 1 písm. c/ školského zákona. Samotné zriaďovacie listiny žalobcu, pripojené žalobcom k podanej správnej žalobe preukazujú, že uvedenú školu je vzhľadom na jej program potrebné zaradiť medzi školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorej činnosťou je výchova a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním, v zmysle druhého oddielu siedmej časti školského zákona. Z úpravy § 103 školského zákona jednoznačne vyplýva, že zákonodarca v siedmej časti, v druhom oddiele v tomto ustanovení upravil výchovu a vzdelávanie detí s nadaním alebo žiakov s nadaním, ktoré sa má uskutočňovať na školách podľa tohto zákona (ods. 1), pričom intelektovým nadaním detí a žiakov sa rozumie vysokonadpriemerne rozvinuté poznávacie schopnosti v jednej alebo viacerých intelektových oblastiach (ods. 2). Žiaci so všeobecným intelektovým nadaním sú žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, na základe diagnostiky vykonávanej zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. V § 103 ods. 6 školského zákona zákonodarca upravil, že v školách so zameraním podľa ods. 1, teda intelektové zameranie, sa vytvárajú podmienky pre rozvoj príslušného nadania detí a žiakov uplatňovaním špecifických výchovných a vzdelávacích metód a organizačných foriem vyučovania. Pre rozvíjanie nadania sa vytvárajú podľa § 103 ods. 7 inštitucionálne podmienky (ods. 8) a individuálne podmienky (ods.9) pre rozvíjanie nadania detí alebo žiakov s nadaním.

64. Kasačný súd mal preukázané, že žalobca bol zriadený zriaďovacou listinou, vydanou v Bratislave dňa 16.12.1997, pod č. 97-predn (ako čl. 13), Krajským úradom v Bratislave, podľa zákona č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 5 ods. 1 zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a podľa zákona č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 01.01.1998 ako Škola pre mimoriadne nadané deti, s právom hospodárenia s verejným majetkom podľa zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona č. 374/1996 Z. z. K zriaďovacej listine bol vyhotovený dodatok zo dňa 27.08.1999, Krajským úradom v Bratislave pod č. PED-535/1999, ktorým sa dopĺňa, s účinnosťou od 01.09.1999, z dôvodu zaradenia gymnázia do siete stredných škôl, bola zriadená Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, keď štúdium na gymnáziu je 8-ročné, so študijným zameraním pre mimoriadne nadané deti. S účinnosťou od 01.07.2002 bola vydaná zriaďovacia listina Bratislavským samosprávnym krajom, pod č. OŠK-016/2002, kde podľa čl. 1 § 3 a § 4, ako aj čl. XII zákona č. 461/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a podľa zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a v školskej samospráve v znení neskorších predpisov, prešla od 01.07.2002 zriaďovateľská pôsobnosť na Bratislavský samosprávny kraj a zriaďovateľská pôsobnosť Bratislavského samosprávneho kraja sa viaže na Školu pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium ako rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou zriadenou na dobu neurčitú, ktorá má právo hospodárenia so zvereným majetkom, podľa zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov, Dodatkom č. 3 k zriaďovacej listine zo dňa 06.09.2004, pod č. OŠK-0016/2004-dot, Bratislavský samosprávny kraj s účinnosťou od 01.09.2004 dopĺňa pôvodnú zriaďovaciu listinu žalobcu o detašované sídlo v budove na Skalickej ul. č. 1 v Bratislave s rozsahom uvedeného majetku.

65. Podľa § 2 zákona č. 596/2003 Z. z. výkon štátnej správy v školstve a školskej samosprávy (1) Štátnu správu v školstve na úseku škôl) a školských zariadení) podľa tohto zákona vykonávajú:

- riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia (ďalej len „riaditeľ“),
- obec,

- c) samosprávny kraj,
- d) okresný úrad v sídle kraja,
- e) Štátna školská inšpekcia,
- f) Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),
- g) iné ústredné orgány štátnej správy, ak tak ustanovuje osobitný predpis.³⁾

66. Podľa § 9 zákona č. 596/2003 Z. z. samosprávny kraj

(1) Samosprávny kraj pri prenesenom výkone štátnej správy²²⁾

- a) zriaďuje a zrušuje všeobecne záväzným nariadením podľa siete stredné školy,
- b) určuje pre každú strednú školu vo svojej územnej pôsobnosti najvyšší počet žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia podľa osobitého predpisu.^{36a)}

(2) Samosprávny kraj pri výkone samosprávy³⁶⁾ zriaďuje a zrušuje všeobecne záväzným nariadením podľa siete

- a) základné umelecké školy,
- b) jazykové školy okrem jazykových škôl pri základných školách,
- c) školské internáty,
- d) zariadenia školského stravovania,
- e) strediská služieb školy,
- f) školy v prírode,
- g) centrá voľného času s územnou pôsobnosťou samosprávneho kraja.

(3) Ak samosprávny kraj zruší školu alebo školské zariadenie (odseky 1 a 2), určí školu alebo školské zariadenie, ktoré bude ďalej plniť úlohy zrušenej školy alebo školského zariadenia.

(4) Samosprávny kraj vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie a na plnenie povinnej školskej dochádzky v stredných školách, podmienky na zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,²⁴⁾ detí a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom²⁵⁾ v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom.

(5) Samosprávny kraj vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ školy podľa odseku 1 (§ 5 ods. 4).

(6) Pôsobnosť samosprávneho kraja podľa odseku 5 je preneseným výkonom štátnej správy. Na náklady spojené s preneseným výkonom štátnej správy podľa odseku 5 poskytuje ministerstvo samosprávne kraju finančné prostriedky. Výška týchto prostriedkov sa odvodzuje od počtu žiakov v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja a sumy zodpovedajúcej nákladom na jedného žiaka, ktorú určí ministerstvo na kalendárny rok a zverejní ju na svojom webovom sídle.

(7) Činnosti podľa odseku 5 a odseku 8 písm. a), c) a d) zabezpečuje samosprávne kraju zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady podľa § 7 ods. 3 .

(8) Samosprávny kraj v oblasti výchovy a vzdelávania

- a) kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov²⁷⁾ v oblasti školského stravovania, v oblasti výchovy a vzdelávania s výnimkou kontroly podľa §13 v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom,
- b) kontroluje kvalitu podávaných jedál v zariadeniach školského stravovania, ktorých je zriaďovateľom,
- c) po prerokovaní s príslušným okresným úradom v sídle kraja vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
- d) poskytuje odbornú a poradenskú činnosť školám a školským zariadeniam, ktorých je zriaďovateľom, v rozsahu § 6 ods. 8 písm. d) ,
- e) poskytuje právne poradenstvo riaditeľom škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
- f) vedie personálnu agendu riaditeľov škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
- g) prerokúva s príslušným ústredným orgánom štátnej správy a sociálnymi partnermi návrhy na zriadenie, zrušenie alebo obmedzenie činnosti stredných odborných škôl,
- h) prerokúva s riaditeľmi škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom, a s územnou školskou radou

1. informácie o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,

2. návrh rozpisu finančných prostriedkov pridelených ministerstvom na školy a školské zariadenia, ktorých je zriaďovateľom,

3. správu o výsledkoch hospodárenia škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
 4. koncepciu rozvoja škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
 5. návrhy na zriaďovanie alebo zrušovanie škôl a školských zariadení alebo na obmedzenie ich činnosti,
 6. návrhy na zavedenie nových študijných a učebných odborov a zameraní,
 7. správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom podľa § 14 ods. 5 písm. d) ,
- i) spolupracuje s obcami, inými samosprávnymi krajinami, orgánmi školskej samosprávy, príslušným okresným úradom v sídle kraja a inými orgánmi štátnej správy, s fyzickými osobami a inými právnickými osobami,
 - j) spolupracuje s riaditeľmi pri zabezpečení personálneho obsadenia škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom, pedagogickými zamestnancami a nepedagogickými zamestnancami,
 - k) spolupracuje s obcami vo svojej územnej pôsobnosti a s príslušným okresným úradom v sídle kraja pri zabezpečení ubytovania zahraničných lektorov pôsobiacich v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom,
 - l) spolupracuje s občianskymi združeniami a inými právnickými osobami zaoberajúcimi sa záujmovou činnosťou detí a mládeže a športom a pri zabezpečovaní predmetových olympiád a súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení vo svojej územnej pôsobnosti,
 - m) spolupracuje s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy a sociálnymi partnermi v otázkach odborného vzdelávania a prípravy mládeže na povolania,
 - n) prerokuje školský vzdelávací program a výchovný program.^{23a)}
- (9) Opodstatnenosť výhrad zriaďovateľa alebo územnej školskej rady voči obsahu správy podľa odseku 8 písm. h), siedmeho bodu posudzuje Štátna školská inšpekcia.
- (10) Samosprávny kraj spracúva a poskytuje informácie v oblasti výchovy a vzdelávania vo svojej pôsobnosti orgánom štátnej správy²⁸⁾ a verejnosti,²⁹⁾ najmä zverejňuje zoznamy voľných miest v stredných školách vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti po jednotlivých termínoch prijímacieho konania v príslušnom školskom roku.
- (11) Samosprávny kraj schvaľuje návrh zmluvy o nájme a prenájme školských budov a miestností a o nájme príslušných priestorov školy a školského zariadenia, ktorých je zriaďovateľom. Samosprávny kraj môže poveriť schvaľovaním riaditeľa školy.
- (12) Samosprávny kraj
- a) zostavuje plán investícií a rozpisuje finančné prostriedky pridelené a poskytnuté ministerstvom pre školy, ktorých je zriaďovateľom, a rozpis finančných prostriedkov poukázaných podľa osobitného predpisu^{30a)} pre základné umelecké školy, jazykové školy a školské zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti,
 - b) poskytuje na základe žiadosti zriaďovateľa z finančných prostriedkov poukázaných podľa osobitného predpisu^{30a)} dotácie na mzdy a prevádzku zriaďovateľovi cirkevnej základnej umeleckej školy, zriaďovateľovi cirkevnej jazykovej školy, zriaďovateľovi cirkevného školského zariadenia, zriaďovateľovi súkromnej základnej umeleckej školy, zriaďovateľovi súkromnej jazykovej školy a zriaďovateľovi súkromného školského zariadenia; zriaďovateľ cirkevnej základnej umeleckej školy, zriaďovateľ cirkevnej jazykovej školy, zriaďovateľ cirkevného školského zariadenia, zriaďovateľ súkromnej základnej umeleckej školy, zriaďovateľ súkromnej jazykovej školy a zriaďovateľ súkromného školského zariadenia, ktoré sú zriadené na území samosprávneho kraja, môžu požiadať samosprávny kraj o dotáciu na žiaka, poslucháča alebo dieťa nad 15 rokov veku na mzdy a prevádzku takých základných umeleckých škôl, jazykových škôl a školských zariadení, ktorých zriaďovateľom môže byť aj samosprávny kraj alebo okresný úrad v sídle kraja, a na dieťa, poslucháča alebo žiaka do dovŕšenia 15 rokov veku takého školského zariadenia,^{30c)} ktorého zriaďovateľom nemôže byť obec a nemôže byť okresný úrad v sídle kraja,
 - c) určí všeobecne záväzným nariadením^{30f)}
 1. podrobnosti financovania základných umeleckých škôl, jazykových škôl a školských zariadení,
 2. lehotu na predloženie údajov, podľa ktorých bude financovať základné umelecké školy, jazykové školy a školské zariadenia,
 3. poslucháča jazykovej školy a dieťa školského zariadenia; v zariadeniach školského stravovania na žiaka školy, skutočného stravníka alebo na jedno hlavné jedlo alebo doplnkové jedlo a
 4. deň v mesiaci, do ktorého poskytne finančné prostriedky zriaďovateľom podľa písmena b) a

základným umeleckým školám, jazykovým školám a školským zariadeniam vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti,

d) poskytuje finančné prostriedky na záujmové vzdelávanie detí s trvalým pobytom na území samosprávneho kraja v centrách voľného času; v cirkevných centrách voľného času a v súkromných centrách voľného času na deti nad 15 rokov veku s trvalým pobytom na území samosprávneho kraja,

e) poskytuje finančné prostriedky na stravovanie žiakov

1. škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti,

2. nad 15 rokov veku zo škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti alebo inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby,

3. stredných škôl, stredných škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, odborných učilíšť a praktických škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti okresných úradov v sídle kraja, ak sa stravujú v zariadeniach školského stravovania v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti alebo inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby,

f) oznámi zriaďovateľom podľa písmena b) a základným umeleckým školám, jazykovým školám a školským zariadeniam vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti výšku finančných prostriedkov určených podľa písmena c) prvého a tretieho bodu na kalendárny rok najneskôr do 31. januára príslušného kalendárneho roka,

g) každoročne poskytuje finančné prostriedky zriaďovateľom podľa písmena b) a základným umeleckým školám, jazykovým školám a školským zariadeniam vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti na kalendárny rok mesačne v lehote určenej vo všeobecne záväznom nariadení,

h) pri určení výšky finančných prostriedkov podľa písmena c) tretieho bodu môže zohľadniť podľa druhu školy alebo školského zariadenia

1. formu organizácie výchovy a vzdelávania,

2. počet hodín vzdelávania poskytovaných deťom školských zariadení,

3. počet detí, žiakov alebo poslucháčov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v škole alebo v školskom zariadení,

4. zaradenie zamestnancov školy alebo školského zariadenia do platových tried, pracovných tried a skutočnosť, či zamestnanec poberá kreditový príplatok a jeho výšku,

5. energetickú náročnosť budovy, v ktorej sa uskutočňuje vzdelávanie,

6. výšku nájmu, ak je škola alebo školské zariadenie umiestnené v priestoroch prenajatých samosprávnym krajom,

i) vykonáva kontrolu údajov poskytnutých zriaďovateľom podľa písmena b) a základnými umeleckými školami, jazykovými školami a školskými zariadeniami vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, podľa ktorých postupuje samosprávny kraj pri financovaní základných umeleckých škôl, jazykových škôl a školských zariadení,

j) poskytne na žiaka cirkevnej základnej umeleckej školy, žiaka súkromnej základnej umeleckej školy, poslucháča cirkevnej jazykovej školy, poslucháča súkromnej jazykovej školy, dieťa cirkevného školského zariadenia a dieťa súkromného školského zariadenia finančné prostriedky najmenej vo výške 88 % zo sumy určenej na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy a dieťa školského zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja; v cirkevných zariadeniach školského stravovania a v súkromných zariadeniach školského stravovania finančné prostriedky najmenej vo výške 88 % zo sumy určenej na mzdy a prevádzku na stravovanie žiaka školy v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja.

(13) Samosprávny kraj vykonáva správu škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom, a na uskutočňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu zabezpečuje

a) priestory a materiálno-technické zabezpečenie,

b) didaktickú techniku používanú vo výchovno-vzdelávacom procese,

c) finančné prostriedky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania podľa osobitných predpisov a finančné prostriedky na prevádzku a údržbu, ktoré prerozdeľuje³¹⁾ a kontroluje efektívnosť ich využívania,³²⁾

d) investičné prostriedky zo štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov.

(14) Zriaďovateľskou pôsobnosťou samosprávneho kraja v prenesenom výkone štátnej správy vo vzťahu ku školám podľa odseku 1 sa rozumie finančné, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, prevádzky a riešenia havarijných situácií týchto škôl.

Starostlivosť o budovy, v ktorých tieto školy sídlia, je predmetom samosprávnej pôsobnosti samosprávneho kraja.

(15) Samosprávny kraj zabezpečuje podmienky na stravovanie detí a žiakov vo všetkých školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom.

(16) Samosprávny kraj vykonáva finančnú kontrolu na mieste na úseku hospodárenia s finančnými prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu, všeobecného rozpočtu Európskej únie, s materiálnymi hodnotami a majetkom,³²⁾ ktorý má v správe, a kontroluje efektívnosť a účelnosť ich využitia. Samosprávny kraj ďalej vybavuje sťažnosti, podnety a petície občanov a zákonných zástupcov žiakov škôl a školských zariadení uvedených v odsekoch 1 a 2 okrem sťažností a petícií podľa §13 ods. 1 . V prípade potreby požiada o pomoc pri prešetrovaní sťažností, podnetov a petícií Štátnu školskú inšpekciu alebo okresný úrad v sídle kraja.³³⁾

(17) Samosprávny kraj vykonáva finančnú kontrolu na úseku hospodárenia s finančnými prostriedkami pridelenými podľa odseku 12 a kontroluje efektívnosť a účelnosť ich využitia.³²⁾

(18) Samosprávny kraj vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti vykonáva hodnotenie riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia.

(19) Samosprávny kraj ako zriaďovateľ určí výšku príspevku v základnej umeleckej škole, výšku úhrady nákladov na štúdium v jazykovej škole a výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť centra voľného času a školského internátu.

69. Podľa § 14 zákona č. 596/2003 Z. z. ministerstvo

(1) Ministerstvo podľa tohto zákona riadi výkon štátnej správy na úseku školstva vypracovávaním koncepcií a vydávaním všeobecne záväzných právnych predpisov, smerníc a pokynov, zjednocovaním postupu pri ich používaní a kontroluje tento výkon.²⁷⁾

(2) Ministerstvo na plnenie svojich úloh v rozsahu svojej pôsobnosti ďalej zriaďuje a zrušuje rozpočtové alebo príspevkové organizácie, ktorých štatutárne orgány vymenúva a odvoláva minister. Sú to:

a) ústavy na plnenie úloh v oblasti rezortného výskumu a odbornotechnického usmerňovania všeobecného a odborného školstva,

b) organizácie na zabezpečenie odborného a metodického riadenia škôl a školských zariadení, na prípravu pedagogickej dokumentácie podľa § 11 zákona č. 245/2008 Z. z. a ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov,

c) metodicko-pedagogické centrá na výkon metodickej činnosti a na ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov.

(3) Ministerstvo z prostriedkov štátneho rozpočtu zabezpečuje finančné prostriedky na kapitálové výdavky a prevádzku vrátane miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní podľa osobitného predpisu⁴⁸⁾ v rozpočtovej kapitole ministerstva a v rozpočtovej kapitole Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Ministerstvo rozpisuje finančné prostriedky zriaďovateľom škôl, v ktorých sa vzdelávanie považuje za sústavnú prípravu na povolanie, a školám a školským zariadeniam v zriaďovateľskej pôsobnosti okresných úradov v sídle kraja zriadených podľa tohto zákona.

(4) Ministerstvo vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých okresný úrad v sídle kraja rozhoduje v prvom stupni.

(5) Ministerstvo ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o

a) zriaďovaní, zrušovaní a organizácii škôl a školských zariadení a na zabezpečovanie ich výchovno-vzdelávacej práce,

b) postupe a úlohách ústredných orgánov a organizácií pri riadení a plánovaní prípravy mládeže na povolanie,

c) spôsobe vzdelávania občanov vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody po dohode s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky,

d) štruktúre a obsahu správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení,

e) podmienkach a pravidlách experimentálneho overovania cieľov, obsahu, metód, organizácie a riadenia výkonu výchovno-vzdelávacieho procesu v školách a v školských zariadeniach,

f) druhoch a náležitostiach vysvedčení a ostatných školských tlačív vrátane spôsobov ich evidencie a archivácie.

(6) Ministerstvo ďalej

- a) spravuje sieť škôl a školských zariadení Slovenskej republiky,
 - b) rozhoduje o zaradení škôl a školských zariadení do siete, vyradení škôl a školských zariadení zo siete a o zmenách v sieti; pri svojom rozhodovaní o zmenách v sieti prihliada na vyjadrenie príslušného okresného úradu v sídle kraja,
 - c) určuje pravidlá výberu a obsadzovania riadiacich funkcií, metodikov a ďalších funkcií v rezorte školstva podľa osobitného predpisu,⁴⁹⁾
 - d) spracúva koncepciu rozvoja výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike,
 - e) vydáva a zverejňuje na svojom webovom sídle normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia,
 - f) riadi experimentálne overovanie riadenia, organizácie, obsahu a výkonu výchovno-vzdelávacieho procesu v školách a v školských zariadeniach v spolupráci so zriaďovateľmi, s výskumnými ústavmi zriadenými ústrednými orgánmi štátnej správy, s vysokými školami a s inými právnickými osobami a fyzickými osobami,
 - g) vydáva po vyjadrení príslušného odborového orgánu Pracovný poriadok pre pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov škôl a školských zariadení, ktorý je vzorový na vypracovanie pracovného poriadku škôl a školských zariadení, ktoré sú zamestnávateľmi, a pre zriaďovateľov, ktorí sú zamestnávateľmi pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov škôl a školských zariadení,
 - h) poveruje okresné úrady v sídle kraja zriadením školy alebo školského zariadenia podľa § 10 ,
 - i) určuje pravidlá na akreditáciu vzdelávacích projektov a organizácií poskytujúcich ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov,
 - j) vykonáva kontrolu na úseku dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov²⁷⁾ a finančnú kontrolu na mieste³²⁾ na úseku hospodárenia s finančnými prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva a kapitoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a zo všeobecného rozpočtu Európskej únie obciam, samosprávnym krajom, okresným úradom v sídle kraja, Štátnej školskej inšpekcii a ministerstvom zriadeným organizáciám a na úseku hospodárenia s materiálными hodnotami a majetkom štátu, ktorý majú Štátna školská inšpekcia a ministerstvom zriadené organizácie v správe, a kontroluje efektívnosť a účelnosť ich využitia,
 - k) vo svojej pôsobnosti vybavuje sťažnosti a petície³³⁾ občanov,
 - l) podáva návrhy na odvolanie riaditeľa [§ 3 ods. 8 písm. c)],
 - m) vedie štátny register detí a žiakov,^{50a)}
 - n) riadi okresné, krajské, celoslovenské a medzinárodné kolá súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení a okresné, krajské, celoštátne a medzinárodné kolá predmetových olympiád žiakov škôl,
 - o) udeľuje a odníma školám a školským zariadeniam čestné názvy,
 - p) vydáva a zverejňuje výchovno-vzdelávacie programy pre školy a školské zariadenia,
 - q) schvaľuje učebnice, učebné texty a pracovné zošity a odporúča učebnice na používanie v školách,
 - r) vydáva výkonové a obsahové štandardy výchovného poradenstva.
- (7) Ministerstvo môže určiť štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti⁵⁶⁾ príspevok na činnosti súvisiace so zabezpečovaním úloh a činností v oblasti školstva, mládeže a telesnej kultúry, ktorý poskytne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky prostredníctvom okresného úradu v sídle kraja.
- (8) Príspevok podľa odseku 7 na príslušný kalendárny rok sa môže poskytnúť na žiadosť zriaďovateľa školy podľa počtu žiakov škôl, v ktorých vzdelávanie sa považuje za sústavnú prípravu na povolanie,^{41b)} v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti podľa stavu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka a výšky ročného príspevku na žiaka.
- (9) Výška ročného príspevku na žiaka sa určí ako podiel objemu finančných prostriedkov poskytnutých obciam v predchádzajúcom kalendárnom roku na činnosti súvisiace so zabezpečovaním úloh a činností v oblasti školstva, mládeže a telesnej kultúry uvedené v § 7 a počtu žiakov základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí podľa stavu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.
- (10) Zoznam súťaží a predmetových olympiád podľa odseku 6 písm. n) na nasledujúci školský rok zverejňuje ministerstvo na svojom webovom sídle najneskôr do 31. augusta.
- (11) Ministerstvo môže udeliť žiakovi za mimoriadne výsledky dosiahnuté vo výchove a vzdelávaní ocenenie, ktoré môže byť spojené s finančným darom alebo vecným darom a ďalšími nákladmi súvisiacimi s jeho ocenením. Výšku nákladov určuje ministerstvo.
- (12) Ministerstvo môže zabezpečiť školám a školským zariadeniam softvérové licencie, prístup k

internetu a súvisiace služby. Rozsah a podrobnosti zabezpečenia softvérových licencií, prístupu k internetu a súvisiacich služieb ministerstvo zverejňuje na svojom webovom sídle.

(13) Ministerstvo oceňuje výhercov súťaží v oblasti výchovy a vzdelávania, ktorých organizátorom alebo spoluorganizátorom je ministerstvo a sú určené právnické osoby iné ako školy a školské zariadenia alebo pre fyzické osoby iné ako deti, žiaci alebo zamestnanci škôl a školských zariadení; ocenenie môže byť spojené s finančným darom alebo s vecným darom v rozsahu, ktorý určuje štatút príslušnej súťaže alebo minister.

70. Samosprávny kraj je v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku školstva kompetentný zriaďovať a zrušovať všeobecne záväzným nariadením podľa siete, stredné školy, ktorými sú aj gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom. V rámci svojej činnosti na úseku školstva vydáva po prerokovaní s príslušným okresným úradom v sídle kraja organizačné pokyny pre riaditeľov škôl a školských zariadení (§ 9 ods. 8 písm. c/ zákona 596/2003 Z. z.). Daný organizačný akt miestneho orgánu štátnej správy, pôsobiaci dovnútra štátnej správy medzi jednotlivými orgánmi zabezpečujúcimi správu vecí verejných na jednotlivých úsekoch v rámci ich zákonom určeného postavenia v systéme štátnej správy.

71. Preskúmané opatrenie možno považovať za organizačný akt orgánu štátnej správy v školstve, ktorým je v danom prípade Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Miestny orgán štátnej správy v školstve - okresný úrad v sídle kraja je zákonom splnomocnený vypracovať rozpis, ministerstvom určeného počtu miest pre jednotlivé gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom v jeho územnej pôsobnosti, a to po uskutočnení zákonom ustanoveného postupu, v rámci ktorého zriaďovateľ gymnáziá s osemročným vzdelávacím programom doručí orgánu miestnej štátnej správy v školstve (okresnému úradu v sídle kraja) návrh počtu žiakov prvého ročníka pre nasledujúci školský rok. Orgán miestnej štátnej správy v školstve predloží návrh rozpisu s odôvodnením a písomným záznamom z prerokovania ministerstvu školstva a bezodkladne zverejní návrh rozpisu na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

72. Žalobca je rozpočtovou organizáciou zriadenou vyšším územným celkom, čo vyplýva z ustanovení zákona č. 596/2003 Z. z., obidva subjekty tak samosprávny kraj, ako aj ministerstvo, sú orgánmi štátnej správy v školstve na úseku škôl a školských zariadení (§ 2 zákona č. 596/2003 Z. z.) a vykonávajú, aj vo vzťahu k žalobcovi, štátnu správu, keď žalobca je rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou zriadenou na dobu neurčitú, ktorého zriaďovateľom je Bratislavský samosprávny kraj (predtým Krajský úrad v Bratislave). Žalobca je rozpočtovou organizáciou, ktorá je napojená na rozpočet Bratislavského samosprávneho kraja a riaditeľ školy žalobcu je pri výkone štátnej správy v školstve, na úseku škôl a školských zariadení, orgánom štátnej správy v školstve a školskej samosprávy. Preskúmaný akt, opatrenie Ministerky školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky zo dňa 30.11.2019, pod č. 2019/18149:1-A1020, je vzhľadom na postavenie žalobcu ako aj žalovaného, ako aj aktívnu účasť v procese vydávania opatrenia žalovaného zo strany zriaďovateľa žalobcu vyššieho územného celku, organizačným aktom, a to vzhľadom na postavenie žalobcu v systéme výkonu štátnej správy v školstve a školskej správy a postavenie žalobcu ako štátnu rozpočtovú organizáciu, ktorá podlieha výkonu štátnej správy v školstve (§ 2 zákona č. 596/2003 Z. z.), a ktorý - tento organizačný akt, bol vydaný subjektom, ktorý má kompetenciu vykonávať štátnu správu v školstve.

73. Preskúmané opatrenie, ako organizačný akt, nie je možné podľa kasačného súdu preskúmať v súdnom prieskume na základe žaloby, ktorú podal žalobca, ktorý v samotnom procese vydávania opatrení vystupoval ako rozpočtová štátna organizácia, zriadená samosprávnym krajom, kontrolovaná cez štátny rozpočet. Podľa § 27 ods. 1 SSP, pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy správny súd na návrh žalobcu posúdi i zákonnosť skôr vydaného rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, z ktorého preskúmané rozhodnutie alebo opatrenie vychádza, ak bolo preň skôr vydané rozhodnutie alebo opatrenie záväzná a ak skôr vydané rozhodnutie alebo opatrenie nebolo samostatne možné preskúmať správnym súdom podľa § 6 ods. 2. Ak orgán verejnej správy, ktorý vydal skoršie rozhodnutie alebo opatrenie, nie je v konaní pred správnym súdom žalovaným, má postavenie účastníka konania podľa §

32 ods. 3 písm. c/ .

74. Žalobca nemohol vo veci prieskumu opatrenia podať žalobu, keď sám vystupuje a vystupoval ako súčasť štátnej správy v školstve a predmetný akt sa týkal výkonu štátnej správy v školstve, ktoré vo vzťahu k žalobcovi realizovali nadriadené orgány, ktoré majú kompetenciu vykonávať štátnu správu v školstve, a to Ministerstvo školstva Slovenskej republiky v súčinnosti, pri vydávaní opatrenia, so samosprávnym krajom. Keďže žalobca je štátna rozpočtová organizácia pod zriaďovateľskou kompetenciou zriaďovateľa - samosprávnym krajom, napojená na štátny rozpočet, potom pôsobenie žalobcu, ktorého zastupuje riaditeľ školy, je potrebné (v kontexte napadnutého opatrenia), posudzovať ako výkon štátnej správy v školstve. K nadriadeným subjektom žalobcu - zriaďovateľom - samosprávnym kraj a ďalším nadriadeným subjektom - Ministerstvom školstva Slovenskej republiky (v sústave štátnej správy v školstve) nepôsobí žalobca ako subjekt, ktorý vydanými opatreniami bol zasiahnutý na svojich subjektívnych právach a povinnostiach, keď predmetný akt je potrebné posudzovať výlučne ako organizačný akt, vydávaný medzi subjektami, ktorí majú zo zákona kompetenciu vykonávať štátnu správu v školstve.

75. Organizačný akt alebo aj interný normatívny akt (interná normatívna inštrukcia) predstavuje pokyn záväzný pre určitých adresátov vo vnútri štátnej správy a jeho úlohou je usmerniť konkrétne vzťahy medzi subjektmi, na činnosť ktorých sa vzťahujú. Základ právomoci vydávať organizačné akty v rámci vonkajšej riadiacej pôsobnosti možno pripísať existencii organizačnej podriadenosti orgánu, vo vzťahu ku ktorému tento akt smeruje. Podstatou vzťahu organizačnej podriadenosti môže byť fakt, že vydavateľ aktu je zriaďovateľom adresáta aktu, prípadne to, že predstaviteľ nadriadeného orgánu má právo vymenovávať alebo odvolávať predstaviteľa podriadeného orgánu. Na základe uvedeného možno v prejednávanej veci ustáliť, že vonkajšia riadiaca pôsobnosť ministerstva školstva a ostatných orgánov štátnej správy v školstve (okresný úrad v sídle kraja, zriaďovateľ - samosprávny kraj) vo vzťahu k podriadenému orgánu (riaditeľ školy) vyplýva z ustanovení § 3 ods. 1, § 5 ods. 7 písm. a/, § 9 ods. 8 písm. c/ a § 14 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z.

76. Kasačný súd dodáva, že organizačné akty, vrátane napadnutého opatrenia žalobcu, je možné preskúmať ako podkladové rozhodnutie, postupom podľa § 27 ods. 1 SSP, a to napríklad pri prieskume individuálneho správneho aktu - rozhodnutie riaditeľa školy - žalobcu o nepostúpení konkrétneho žiaka zo základnej školy na strednú školu (neprijatie na gymnázium), z dôvodu nedostatku kapacitných dôvodov, ktoré určil orgán štátnej správy v školstve - ministerstvo školstva. Pri prieskume tohto individuálneho správneho aktu je daná, podľa názoru kasačného súdu, aj kompetencia správneho súdu preskúmať aj toto podkladové rozhodnutie - rozhodnutie ministerstva školstva, ktoré určilo pre žalobcu, na príslušný školský rok, určitý konkrétny počet žiakov, ktorí môžu byť maximálne prijatí na strednú školu typu gymnázia.

77. Kasačný súd súčasne k meritu veci dodáva, že žalovaný nemal kompetenciu vo vzťahu k žalobcovi, vzhľadom na jeho špecifickosť, charakteristiku a právnu úpravu fungovania žalobcu, ako tohto špecifického typu základnej a strednej školy - gymnázia, určovať počet žiakov pre prijatie do prvého ročníka gymnázia postupom podľa § 64 školského zákona. Kasačný súd uvádza, že opatrenie žalovaného, vo vzťahu k žalobcovi, vzhľadom na jeho špecifické postavenie v úprave školského zákona, ďalších aktov - štatútu, vzdelávaciemu programu, podmienok výučby na tejto škole a iných skutočností (uvedených kasačným súdom v tomto rozhodnutí), je potrebné považovať za nulitný právny akt, keď podľa názoru kasačného súdu nie je možné na status žalobcu, aj vo vzťahu k určovaniu počtu prijatia žiakov na strednú školu, aplikovať § 64 školského zákona, ktorý je upravený v piatej časti školského zákona, vo väzbe na úpravu uvedenú v druhej a tretej časti zákona a špecifickosť úpravy siedmej časti školského zákona. Práve z konkrétnych dôvodov, ktoré sú už prezentované kasačným súdom v predchádzajúcich bodoch tohto rozhodnutia, takýto záver vyplýva nielen zo systematiky školského zákona, ale naplnia (tento záver) osobitný charakter žalobcu ako školy (siedma časť druhý oddiel školského zákona). Opačný výklad, t. j. stanovenie limitov zo strany štátu pre prijatie žiakov na gymnázium typu žalobcu, by v konečnom dôsledku poprelo zmysel a účel vytvárania škôl tohto druhu, resp. školy tohto druhu v Slovenskej republike.

78. Vzhľadom na skutočnosť, že preskúvané opatrenie je možné považovať výlučne za organizačný akt, dospel kasačný súd k záveru, že dotknuté opatrenie nemôže byť predmetom súdneho prieskumu, na základe žaloby podanej žalobcom. Záver krajského súdu, ktorý nepristúpil k meritórnemu prejednaníu žaloby bol vecne správny, i keď s odôvodnením rozhodnutia vo vzťahu k nutnosti aplikácie § 64 školského zákona sa kasačný súd nestotožnil, ani sa nestotožnil s právnou kvalifikáciou odmietnutia žaloby, ktorého dôvod správny súd videl v aplikácii § 98 ods. 1 písm. e/ SSP, keď bolo potrebné podľa názoru kasačného súdu správnu žalobu žalobcu odmietnuť ako neprípustnú, pri aplikácii § 98 ods. 1 písm. g/ SSP, pretože predmetom súdneho prieskumu bolo opatrenie - organizačný akt, ktorý je vylúčený zo súdneho prieskumu s poukazom na § 7 písm. b/ SSP. Iné právne posúdenie veci správnym súdom v danom prípade nemá vplyv na meritórne rozhodnutie vo veci, keďže správny súd odmietol žalobu, i keď na základe iného zákonného ustanovenia, avšak táto skutočnosť nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodovania zo strany správneho súdu, ktorý odmietol pristúpiť k meritórnemu prieskumu opatrenia žalovaného.

79. O trovách kasačného konania rozhodol súd tak, že žalobcovi - kasačnému sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania nepriznal z dôvodu, že v kasačnom konaní sťažovateľ nemal úspech (§467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, pretože to nemožno spravodlivo požadovať (§467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 ods. 1 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e príпустný opravný prostriedok.